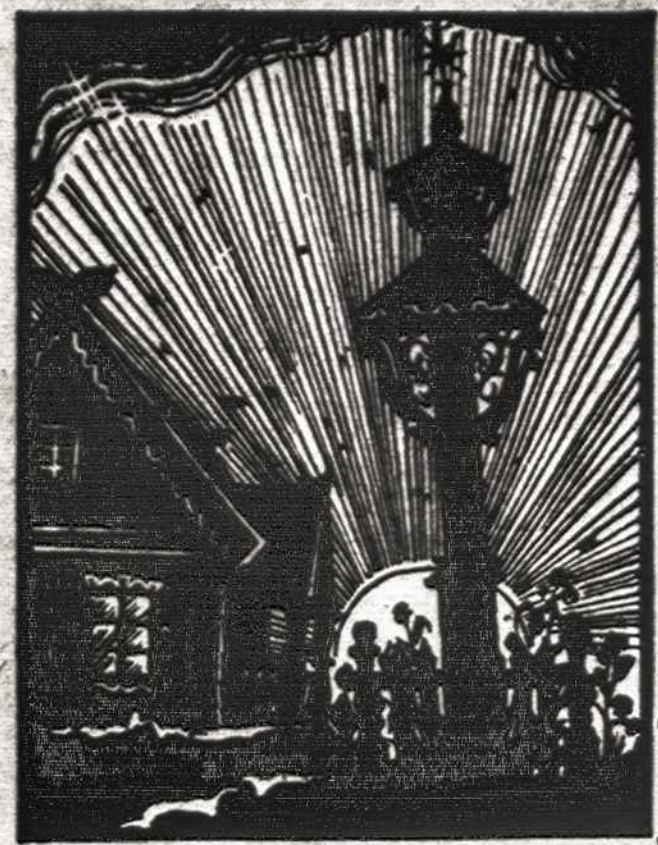

TĖVIŠKES ŽIBURIAI

Nr. 2 (314)

TORONTO, Ontario, 1956 m. sausio (January) mėn. 12 d.

Kaina 10¢

The Lights of
Homeland

Lithuanian Weekly
Published by the
Lithuanian R.C. Cultural Society
of Canada

Authorized as Second Class Mail
Post Office Department Ottawa

SAVAITRASTIS

Leidžia
Kanados Lietuvių Katalikų
Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

Etnografinės sienos

Nuo pat 19 a. pradžios, kai Napoleonas išmašė savo kardu visą Europą, nesiskaitydamos nei su ankstyvesne padėtimi, nei su jokiais gyvenimaisiais veiksniais, Europoje, o vėliau ir visame pasaulyje, pradėtas kelti tautų apsisprendimo principas. Tauta (etninė prasme) pripažįstama kolektyvu, kuris turi teisę sudaryti savą valstybę. Tai buvo pagaliau deklaruota ir politiniame akte besibaigiant I Pasauliniam Karui — vad. Wilsono punktuose, skelbiančiuose, už ką JAV kariauja. Šituo tautų apsisprendimo principu rėmėsi ir Lietuvos Taryba, skelbdama Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, šia autaus teise apsispręsti yra paremta ir dabartinė lietuvių ir kitų pavergtų tautų laisvės kova.

Jei kiekviena tauta turi teisę sukurti savą nepriklausomą valstybę, kuri viena tegali laiduoti jos tautinės kultūros puoselėjimą bei ugdymą, tai pavienis individas arba šeima natūraliai turi teisę priklausyti sava tautinei valstybei. Iš to plaukia išvada, kad ir kiekviena šrifis turi priklausyti tai valstybei, kuriai ji priklauso pagal savo etniškąsias žymes. Vadinasi, Lietuvos valstybei turi priklausyti visos lietuviškosios žemės.

Atsikuriant ir jau atsikūrusi Lietuva šio pagrindo visą laiką laikėsi. Atkuriamos Lietuvos politikai niekad nesvajoję apie istorinės Lietuvos sienas. Niekad jų rimtai nereikalavo ir net neminėjo, išskyrus velionio J. Gabrio vadovaujamą Informacinį Biurą Šveicarijoje I Pasaulinio Karo metu, kuris manė būsią tiksliau lenkyniauti su lenkų apetitais, kad pagaliau liktum prie savų žemių. Šiaip kada kur tik buvo pareiškama valia būti nepriklausomai, visada buvo kalbama apie etnografines sienas, natūralias, aplygintas pagal ūkinius reikalavimus.

Nepriklausomai Lietuvai betgi, deja, nepasisekė pasiekti visu lietuviškųjų žemių apjungimo. Rytuose ir pietuose sutrukdė tai Lenkai, jėga pagrobė didelius lietuviškųjų žemių plotus, o vakaruose didžioji dalis vad. Mažosios Lietuvos liko prie Vokietijos, taip pat ne be jų pačių Lenkų diplomatinių įtakos. I Pasaulinio Karo laimėtojai Versailles taikos konferencijoje pripažino, kad vienos tautos gyvenamos žemės visos turi priklausyti tos tautos valstybei, bet dar abejojo Lietuvos valstybės ateitimi ir nusprendė, jog tikrai lietuviškas esąs ir nepriklausomai Lietuvai ūkiškai būtinas tik Klaipėdos kraštas, tad Rytprūsių siena paskelbė Nemuną. Antanto, nors Klaipėdos kraštą išskyrė iš Vokietijos remdamosi jo lietuviškumu ir jo būtinumu Lietuvos ūkiniam gyvenimui, tačiau Lietuvai jo neperdavė, kol po 3 metų buvo priversta krašto sukilimo.

Kad ir supainiojus reikalą konvencijos nuostatomis, nuo 1923 m. sausio 15 d., kada subliūliai įžėgė į Klaipėdą ir intervale Prancūzų kariuomenė perėmė krašto valdymą, iki 1939 m. kovo 22 d., kada kraštas buvo ultimatumu užgrobtas Vokietijos, jis priklausė Lietuvos valstybės suverenumui. Po II Pasaulinio Karo jis vėl sujungtas vienam likimui su vad. Didžiąja Lietuva, tačiau vakaruose Lietuvos etnografinės sienos nebuvo pasiektos nei iki 1939 m., nei dabar pasiektos. Didžioji dalis Mažosios Lietuvos kairėje Nemuno pusėje dar niekad nėra buvusi surišta su Lietuvos valstybe, nors etniškai pagal visas žymes priklauso Lietuvai. Tokia buvo nuo amžių, ir kai vokiečiai nesivaržė jos vadinti tikroju vardu — Litauen, kai Donelaitis savo mieluosius būrus apdainavo, ir pastaraisiais laikais, kai dirbtinomis priemonėmis tiems patiems burams daug kur įpirštas kaizerio "prūsų" vardas. Krašto charakteris nebuvo pasikeitęs prieš karą, beabejo, nespejo pasikeisti ir per 10 pokario metų Rusų valdžioje. Tada jis nesutapo su Vokietija — buvo apvokietintas Lietuvos tėsnyms, siandien negali būti surusjęs. Etninės krašto žymės taip greitai nemiršta. 1919 m. Prūsų Lietuvos Tarybos deklaracija, kad visa Mažoji Lietuva sieja savo likimą su visos lietuvių tautos likimu, dar tebegalioja. Jos įgyvendinimas buvo sutrukdymas pašalinių veiksmų, bet kova tebevyksta ir lietuvių tauta tiki, kad teisę pagaliau laimės, o ji etnografinių sienų pasieks.

KANADOS ATEITININKŲ KONFERENCIJA

Kaip viso pasaulio, taip ir Kanados ateitininkai veikia pasiskirstę į tris sąjungas — moksleivių, studentų ir vyresniųjų arba sėdmenčių. Priklausydami bendrai visų apjungiančiai Ateitininkų Federacijai, jie turi ir savo Krašto Valdybą, sudaromą iš visų trijų sąjungos atstovų, išrenkamų kiekvienos sąjungos metiniame suvažiavime. Toks metinis Kanados ateitininkų suvažiavimas įvyko pereinajai savaitgalį Toronte, pradėtas šeštadienį šv. Mišiomis šv. Jono Kr. bažnyčioje. Iš tikrųjų tai buvo trijų atskirų sąjungų suvažiavimai, toliau sujėję tik pamaldoms bei bendrai šv. Komunijai su agape sekmadienio rytą, o vėliau iškilmingam aktui ir bendrai arbatai visose patalpose. Šeštadienio parapijos patalpose. Šeštadienio vakaras buvo skirtas susikaupimui. Tik vietoje programoje numatyto prof. kun. St. Ylos religinę konferenciją pravedė T. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM. Po to sekė išpažintis.

Moksleivių at-kų suvažiavime dalyvavo atstovai iš Toronto ir Hamiltono. Iš Montrealio ir Windsorio, deja, negalėjo atvykti. Svarstymų tema buvo bendro pobūdžio — Ateitininkai, kas jie yra, kodėl įsikūrė, ir ateitininkų tėvynės meilė. Pakeliumi buvo panagrinėti ateitininkų principai. Visa tai suklelė įdomiu klausimu ir gyvų diskusijų, užpildžiusių visą priešpietinį posėdį. Popietiniame posėdyje buvo panagrinėta veikla, išsėnaitis šv. Jono Kr. bažnyčioje. Iš tikrųjų tai buvo trijų atskirų sąjungų suvažiavimai, toliau sujėję tik pamaldoms bei bendrai šv. Komunijai su agape sekmadienio rytą, o vėliau iškilmingam aktui ir bendrai arbatai visose patalpose. Šeštadienio parapijos patalpose. Šeštadienio vakaras buvo skirtas susikaupimui. Tik vietoje programoje numatyto prof. kun. St. Ylos religinę konferenciją pravedė T. dr. Viktoras Gidžiūnas, OFM. Po to sekė išpažintis.

Po darbo posėdžių buvo išrinkti du atstovai į Kanados at-kų Krašto valdybą: K. Manglicas ir R. Vastokas. Pasidalintos mintys, bendros kalbos ir diskusijos vėl atnaujino dvasią tolimiesiems užsiėmimams. Sendraugių konferencija buvo gausiausia. Buvo atstovaujamos Toronto, Hamiltono ir Windsorio kuopos, o winnipegiečiai prisieiti pranešimą raštu. Šeštadienio priešpietiniame posėdyje Ateitininkų Federacijos vyr. vad. prof. S. Sužiedėlis skaitė gyvo demesio suklelų paskaitą "Ateitininkai ir politika". Prelegentas nurodė, kad žmogus, kaip visuomeniška esybė, negali būti abejingas politikos reikalams. Politika negali nesusiuruti su pasaulėžiūra. Pasaulėžiūra apsprendžia politikos bei politinių partijų veiklos linkmę, tačiau tai nereiškia, kad valstybinėmis priemonėmis būtų leistina siekti kurios nors pasaulėžiūros įtvirtinimo. Reikėtų siekti neprievartinės politikos. (Nepasaulėžiūrinės politikos vietoje prelegentas siūlo šį naują neprievartinės politikos terminą). Toliau prelegentas nurodė, kad ateitininkai taip pat negali būti abejingi politikai nei kaip intelektualai, nei kaip lietuviai, nei kaip katalikai. Kova dėl krašto laisvės nėra politika, bet vykdomas šventos kiekvieno lie-

kevičiaus "vyriausybė" Vilniuje kaip švietimo komisaras. Kaip buvęs karininkas, 1920 m. pasitraukęs iš Vilniaus į Kauną stėjo Lietuvos kariuomenėn. Kur buvo atsargos bataliono vad. padėjėju, paskiau dirbo švietimo skyriuje, dėstė karo mokykloje, Augtėjauose Kariūnų Krašto, Rastų ir Nazijoje, V. Kudinis vardo liaudies universitete ir t. t. 1922 - 1929 m. buvo Vyt. D. universiteto tiesių fakulteto docentas, nuo 1930 m. ordinarinis profesorius, 1933 - 1935 m. to paties fakulteto dekanas. Velionis buvo Vytauto D. universiteto bibliotekos kūrėjas, sukūręs ją iš nieko, jos direktoriaus pareigas ėjęs nuo 1923 iki 1944 m. 1940-41 m. buvęs ir Vilniaus universiteto bibliotekos direktoriu ir tiesių fak. dekanu.

Knyga ir jos istorija buvo dalykas, kuriems velionis pašventė visą savo gyvenimą. Tai liudija 5 didžiuliai tomai Lietuvių Bibliografijos, apimancios 1547-1910 m. laikotarpį ir daugybę studijų iš knygos istorijos. Taip pat primintina, kad jis buvo vyriausio redaktoriu Lietuvoje Spaudos Fondo leistosios Liet. Enciklopedijos. Taip pat jis pradėjęs ir dabar išvijoje leidžiamosios L. Enciklopedijos redagavimą. Paskutinis jo darbas iš-

vydės pasaulį buvo "Senujų lietuviškų knygų istorija" ir "Vyskupas Valančius" — atspaudas iš "Aidu".

Iš Lietuvos velionis pasitraukė 1944 m. Gyveno kurį laiką Freiburge i. Br., o 1946 - 1949 m. dėstė Pabaltijo universitete Ham-burge ir Pinneberge. Atvykęs į JAV, J. Kudinis gyveno pas op. Devenius, vėliau dirbo Kongreso bibliotekoje, paskiau persikėlė į Bostoną redaguoti L. Enciklopedijos. Ten pat gyveno ir santykiams su LE nutrūkus.

Su prof. Vaclovo Biržiškos mirtimi lietuviškoji visuomenė neteko dar vieno stambiaus kultūrininko bei mokslininko, kuris ir daug dirbęs paliko nebaigęs daugeli studijų. Lietuvistams ypač idomi yra jo surinkta lietuvių raštijos istorijos bio ir bibliografinė medžiaga, o paties vadinta Aleksandryno vardu.

ATEIVIŲ DIENA KANADOJE

Trijų Karalių dieną visoj Kanadoje katalikų parapijos paskyrė ateivių reikalui. Buvo atlaikytos pamaldos su pritaikytais pamokslais ir padarytos rinkliavos. Tuo būdu buvo priminta tikintiesiems pareiga padėti naujiesiems ateiviams. Rinkliava su panaudota atviams padėti jų šeimoms ir jais besirūpinan-

čioms draugijoms bei komisioms: Vyskupų imigracinei komisijai, kuriai pirmininkauja J. Em. kardinolas P. E. Léger, "Caritas" d-jos ateivių sekcijai ir įkurdinimo d-jai, kuriai ypač rūpi ateivių įkurdinimas ūkiuose. Vyskupų imigracinė komisija rūpinasi ateivių moraliniais ir relig. reikalais pagal Pijaus XII enciklikos "Exsul Familia" nuostatus. Didesnėse vyskupijose yra paskirti specialūs imigracijos direktoriai - kapelionai.

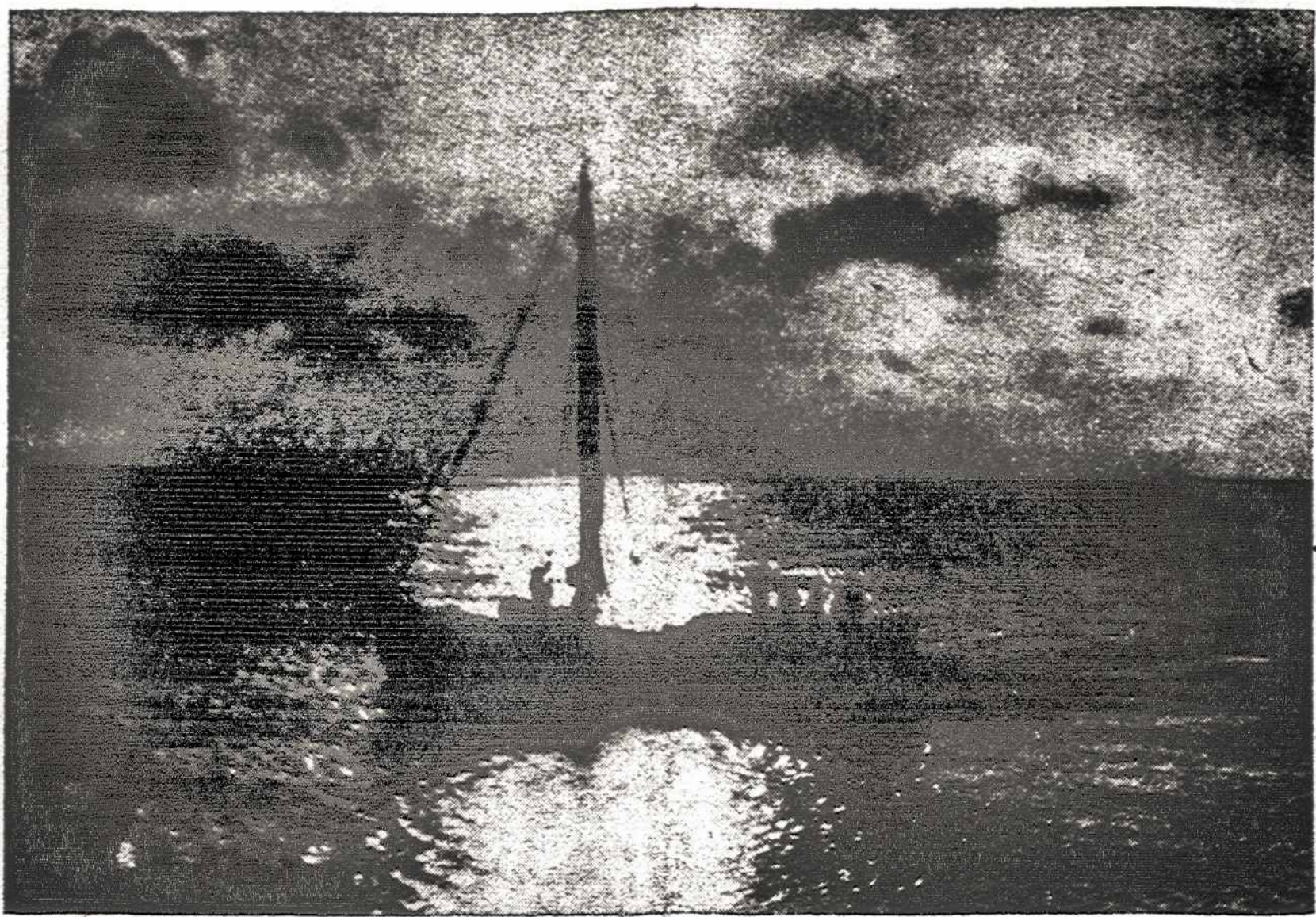
Ukrainiečiai — graikų katalikai (unitai) — turi ne tik savo tautines parapijas, bet ir 4 vyskupijas - egzarchatus, kurie naujiesiems ateiviams kreipia daug dėmesio. Vokiečiai katalikai turi Muensterio, Sask. šv. Petro abatiją, kuriai duota teisė toj teritorijoje tvarkyti tikinčiųjų reikalus.

Imigracijos diena Kanadoje įvesta 1953 m. Tokia diena įvesta ir kituose kraštuose: Italijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Olandijoje, Argentinoje, Brazilijoje, Čilėje, Venecuėjoje ir Australijoje.

BYLA SAUGUMO VIRŠININKUI

Pagarsėjęs V. Vokietijos buvęs saugumo virš. Otto John, grįžęs iš sovietų, kur esą buvęs pakliuvęs per prievartą, susilaukė bylos. Teisingumo ministerija, kaip buvo žadėta, jam bylos neišklė, bet atsirado privatus pilietis, kuris tą padarė. Jis kaltina John suklelindus britų žvalgybą ir dėl to žuvę daug žmonių. Mat, John karo metu buvo įveltas į samokslą prieš Hitlerį ir kai šis nepasisekė, jis, kaip "Lufthansa" tarnautojas per Lisaboną pasiekė Angliją. Cia būdamas veikęs kaip saugumo agentas ir kartą pranešęs britų žvalgybai, kad V-1 ir V-2 raketos, kuriomis vokiečiai bombardavo Londoną ir kt. vie-

toves, gaminamos prie Baltijos jūros Peenemuende. Britų lėktuvai smarkiai subombardavę šį uostą ir užmušę daugybę žmonių. Bylos kėlėjas prašo teisumą pripažinti John už tai kaltu. Valstybės gynėjas bylą tiria. — Lisabona. — Fatimos Marijos statula, apkeliausi P. Ameriką, gražinta Portugalijon. Ne-trukus ji ketinama siųsti į Lenkiją, Čekoslovakiją, Rumuniją, jei bus įsileista. — Paryžius. — Buvo kilęs gaisras Eifelio bokšte, kuriame yra įrengta tarpinė televizijos stotis. Bokštas yra 984 pėdų aukščio ir buvo baigtas statyti 1888 m. Gaisrininkai turėjo užlipti 1.710 laiptų, nes neveikė keltuvai.

Baltijos jūroje ties Klaipėda...

MIRĖ PROFESORIUS VACLOVAS BIRŽIŠKA

Viešinti per Kalėdų šventes pas pp. Devenius, Waterbury, prof. Vaclovą Biržišką ištiko širdies smūgis. Jis buvo nugabentas ligoninėn, kur naktį iš sausio 2 į 3 d. mirė. Pagal jo paties pagėdavimą, kūnas buvo sudegintas Bridgeport, Conn. krematoriume, o pelenai pervežti į Čikagos liet. tautinės kapinės. / / / V. Biržiška, vienas iš trijų žinomų profesorių, pagal amžių vidurinį, gimė 1884 m. gruodžio 2 d. Viekšniuose, kur jo tėvas vertėsi gydytojo praktika. Mokėsi Šiaulių gimnazijoje ir Petrapilio un-tė. Baigęs tiesių fakultetą dirbo Vilniuje advokato padėjėju, vėliau buvo advokatu Šiauliuose, bet daugiausia domėjosi raštų istorijos bei bibliografinėmis problemomis. Prieš pat I D. Karą buvo mobilizuotas rusų kariuomenėn; po bolševikų revoliucijos, 1917 m. iš Rumunijos šiaip taip dasikase į Maskvą, kur dirbo vad. Lietuvos reikalų komisariate.

Nuo pat jaunystės dalyvavęs socialistiniame judėjime, V. B. turėjo ryšius ir su kraštutiniaisiais marksistais, tad buvo priverstas įeiti ir į Kapsuko - Mic-

Savaitės įvykiai

Rinkimai į parlamentą Prancūzijoje parodė nelauktai didelį susiskaldymą. E. Faure vyriausybė, skelbdama pagreitintus rinkimus, tikėjosi žymesnio posūkio dešinėn ir didesnio pastovumo vyriausybės, juoba, kad Prancūzijos politinė būklė eina blogyn. Deja, išėjo kitaip: didžiausia partija šiuo metu pasirodė esanti komunistų; ji laimėjo visu trečdaliu daugiau atstovų nei turėjo iki šiol (turėjo 98, dabar — 149). Iš 25 mil. balsavusių ketvirtadalis pasisakė už komunistus. Rezultatai labai nustebino vakariečių ir pradžiugino Maskvą, kuri atvirai laiko tai savo naujosios taktikos laimėjimu. Galimas daiktas, kad prie šio komunistų laimėjimo prisidėjo E. Faure parinktas laikas ir dešiniųjų bei centro partijų susiskaldymas. Vis dėlto šis komunistų laimėjimas Prancūzijoje nerodo komunistų daugėjimo. Ištikrųjų jie balsų gavo 0,9% mažiau nei 1951 m. Tiksliai rinkimų sistema jiems šį kartą daugiau pasitarnavo.

Netikėtai iškilo nauja partija — vad. pužadistai, smulkiojo verslo atstovai. J. Poujade, vieno knygyno savininkas, jau prieš keletą metų pradėjo propagandą prieš mokesčių sistemą. Jo programa — nemokėti mokesčių! Tai patiko daugeliui piliečių: 2.306.000 balsavo už jį ir pravedė 52 atstovus.

Socialistai gavo 500.000 balsų daugiau nei 1951 m. ir turės 98 atstovus. Jų tvirtinimu, kairiosios grupės per šiuos rinkimus gavusios visu milijonu daugiau balsų; drauge su radikalsocialistais jie turės apie 160 atstovų.

Centro ir dešiniosios partijos, vadovaujamos Faure, Pin-a-Bideault, kurios tikėjosi laimėti daugumą, kuri įgalintų sudaryti vyriausybę — gavo 181 atstovą. Jų eiles praretingo pužadistai ir kt., kurie anksčiau balsuodavo už centro ir dešinės partijas. Katalikų MRP pravedė 36 atstovus, netekdami trijų, t.y. 1,5% balsuotojų.

Apskritai, naujo parlamento vaizdas labai margas ir kol kas nematyti kuris junginys pajėgs sudaryti vyriausybę. Besidžiaugę komunistai siūlo Mendes - France sudaryti liaudies frontą

kaip kad buvo L. Blumo laikais. Atrodo, betgi, jų siūlymas nėra priimtinas nei M.-France, nei socialistams. Dar tebeįsinaš pareigą E. Faure pasiūlė sudaryti bloką visoms vidurio partijoms ir rasti joms priimtina vadovą pasitraukiant M.-France ir jam pačiam — abiem varžovam, kurių peštynės gerokai prisidėjo prie kraštutiniųjų laimėjimo. M.-France ištikimi radikalai ir socialistai E. Faure pasiūlymą atmetė ir tikisi sudaryti vyriausybę vieni. Namona, kad premjeru bus pakviestas socialistas Guy Mollet, o vicepremieru sutiktų būti M.-France. Jie tikisi paramos iš kairiųjų grupių atstovų, kurie priklauso centro ir dešinės partijoms.

Prez. Eisenhoweris prašo JAV prezidentas savo metinėj kalboj, kurią Kongresui perskaitė įgaliojoti pareigūnui, paprašė suteikti jam specialius įgaliojimus ilgesniam laikui tvarkyti ekonominę pagalbą kraštams, esantiems komunizmo grėsmėje. Jam rūpi tą pagalbą padidinti Europoje, kad tuo būdu būtų sustiprinta jos vienybė ypač atominės energijos srityje. Siūlo jis didesnę pagalbą Azijai ir Vid. Rytams. Be to, prezidentas pasiūlė Kongresui pakeisti dabartinį McCarran - Walter imigracijos įstatymą; jo manymu, ateivių skaičius turėtų būti nustatomas ne pagal 1920 m. gyv. surašymą, o pagal 1950 m., taip pat esą turėtų būti peržiūrėti nuostatai, liečią kvotas ta prasme, kad neišnaudotų kraštų kvotomis galėtų pasinaudoti tie, kurių kvotos mažos.

Prezidento siūlymai bus svarstomi Kongrese, kur jau girdėti ir opozicijos.

Britanijos sunkumai Pastaruoju metu min. pirm. Edeno populiarumas tiek sumažėjo, kad ima kalbėti net apie jo atsisąjūdinimą. Edenas rado reikalo tas kalbas demontuoti. Naujai išrinktas darbičjų vad. Gaitskell emė gana taikliai kritikuoti Edena, ypač po pasimatymo, kurio metu darbičjų pasiūlymų Edeno buvo atmetti. Daugiausia kritikos Edenas sulaukia už savo neveiklumą. O tas jo neveiklumas yra ne kas kita kaip susidariusios politinės krizės išraiška. Jo pasiūlymas tarpininkauti arabų - izraelitų ginčą, taip pat pasiūlymas Sov. Sąjungai drauge diskutuoti Vid. Rytų klausimą irgi buvo atmes-tas; bandymas Zenevos dvasioj taikytis su sovietais tapo nusi-vylimu; Kipro klausimas taipgi nesisprendžia. Visas užsienio politika reikalinga revizijos. Tuo tikslu Edenas su savo užsienio r. min. Lloyd rengiasi vasario mėn. pradžioj plaukti į Vasing-toną ir Otavą, kur bus bandoma rasti naujus kelius užsienio politikoj. Ypač teks jiems svarstyti naujas šaltojo karo formas politinėj ir ūkinėj srity, iš naujo peržiūrėti Kinijos ir apskritai Azijos klausimą.

Jordano krašte vėl prasidėjo demonstracijos, vadovaujamos daugiausia komunistų. Laikinė vyriausybė, kuriai buvo pavesta organizuoti rinkimus, atsisąjū-dino, kad paaiškėjo, kad parlamento paleidimas buvęs neteisėtas. Sudaryta nauja vyriausybė. Demonstrantai sudegino JAV ir D. Britanijos pastatus, kur buvo įrengti ekonominės pagalbos biurai. JAV pareiškė protestą. Neramumai keliai protestuojant prieš ketinimą dėtis prie antikomunistinės Bagdado sąjungos.

Pakistano vyriausybė pateikė parlamentui pasiūlymą paskelbti kraštą respublika pasiliekan Commonwealth nariu.

Tėviškės Žiburiai

THE LIGHTS OF HOMELAND
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
SAVAITRAŠTIS
Redaguoja Dr. A. Sapoka ir Dr. Pr. Goidomavičius
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Prenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusmečiui \$2.50
Kitur: metams \$4.50, pusmečiui \$2.50
Įmokėjė nemaužia \$10 laisvoms prenumeratorioms
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.
941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada Telef. EM. 8-6813.

IV KANADOS LIETUVIŲ DIENA

KOMITETO PRANEŠIMAS

Windsoro lietuvių pasiūlymu ir KLB Krašto Tarybos nutarimu, IV-ji Kanados Lietuvių Diena ruošiamas Windsore. Jos suorganizavimui bei pravedimui sudarytas ir pradėjo pirmuosius organizavimo darbus komitetas. Komitetui vadovauja KLB Windsoro apylinkės pirmininkas Vyt. Barisas.

Pirmuose savo nutarimuose komitetas nusprendė prisilaikyti tradicines Kanados Lietuvių Dienų ruošimo datos (Labor Day savaitgalio) ir ją suruošti Windsore rugsėjo mėn. 1-3 dienomis. Komitetas nuosirdžiai prašo visus lietuvių išjungti į šventės sąjūdį ir minėtoms dienomis Toronto, Hamiltono, o taip pat Detroito ir kitų artimesnių lietuvių kolonijų organizacijų narys daryti jokių parengimų ir minėjimų.

Jei paskutinioje Kanados Lietuvių Dienoje Montrealyje buvo atžymėti senosios kartos lietuvių.

vai — paminėta jų 50-ties metų įsikūrimo Kanadoje sukaktis, tai šioj bus iškelta mūsų jaunume. Ta proga leidžiamam leidiny bus eilė mūsų žinomų kultūrininkų — pedagogų straipsnių, skirtų jaunumenei. Be to, bus ruošiamos sporto žaidynės, surengta dailės paroda, koncertas.

IV-ji Kanados Lietuvių Diena ruošti Komitetą pradėdamas savo pirmuosius organizavimo žingsnius prašo tiek pavienių, tiek organizacijų prisidėti prie jų darbų sėkmingo paruošimo ir atlikimo. Mes tikime, kad kiekvienas, į kurį bus kreiptasi, rums padės ir IV-ją Kanados Lietuvių Dieną galėsime visi drauge iškilmingai Windore atšvęsti.

Komiteto adresas: 1421 Pelissier St., Windsor, Ont. Telefonas CL. 6-3049.

IV-ji Kanados Lietuvių Dienai ruošti Komitetą.

"KAUNO JŪRA" IR HIDROELEKTRINĖ STOTIS

PROF. KOLUPAI LOS NUOMONĖ

Boļevikams pradėjus iš naujo garsinti "Kauno jūrą" ir skelbti apie Kauno hidroelektrinės stoties (HES) statybą, kurios hidromazgas turi būti pradėtas jau 1956 m., ELTA kreipėsi į vieną iš geriausių to dalyko žinovų, prof. Step. Kolupai, prašydamą jį pagal ligi šiol turimus ir pačių komunistų paskelbtus duomenis viešai pasisakyti. Štai jo atsakymas.

"Atyžiai seku naujienas apie hidroelektrinių statybą okupuotoje Lietuvoje: už tą idėją kovojau 25 metus. Ant Nemuno buvo planuojamos dvi didesnės užtvankos — Birštono kilpoje ir augščia Kauno. 1932-34 m. Susisiekimo ministerija buvo paruošusi preliminarinius projektus hidroelektrinės ties Petrašiūnais ("Mergaičių sala") ir ties Pažaisliu. Ties Petrašiūnais buvo manoma pakelti vandens lygį 8,7 m ir panaudoti 22.000 kW energijos, vengiant krantų apsmėimo. Ties Pažaisliu buvo norima kelti 14,5 m, gauti 42.000 kW energijos, semiant slėnį, tačiau nesiekiant Verknės žiočių (žemiau Birštono), kur buvo numatyta kita galingesnė stotis.

Dabartinis rusų sumanymas gali būti techniškai racionalus, jei antroji užtvanka bus numatyta ties Siponimis, augščia Balbieriškio, kur ji buvo planuota 1943 m. Nemuno patven-

kimas 21 m, ligi 47 m virš jūros, yra gan radikalus: bus paskandinta visa eilė žymių panemunių sodybų, kaip Rumšikės, Daršūniškis, Birštonas. Ypač gaila Birštono, kurio parkas bus 3-4 m po vandeniu. Neaiškus Pažaislio likimas. Tikslų žinių apie užtvankos vietą neturime ir, tur būt, pagal rytičių papročius, nematysime. Man atrodo, kad užtvanka bus statoma 2 km augščiau už Pažaislį, tarp Laumėnų kair. krante ir Vieškūnų deš. krante, nes čia slėnis tetrui 2 km platumo. Toji vieta yra 7 km į rytus nuo Kauno miesto centro. Atrodo, kad stotis bus 40.000 kW galingumo. Jos negalima lyginti su didžiosiomis stotimis, kur kiekviena turbina turi po 100.000 kW galingumo. Tačiau Lietuvos sąlygose hidroelektrinė turės didelę reikšmę ir be boļevikų propadandos tikslų. Dirbtinis ežeras (Kauno jūra), vietomis ligi

3 km platumo, 84 kvadr. km plotu, bus didžiausias Lietuvoje (Narutis, dabar Gudijoje, tetrui 80 kvadr. km plotu): puikios perspektyvos vandens sportui ir meškeriojams.

Jei ne karas ir okupacijos Lietuva galėjo turėti tai ar kitą hidroelektrinę per 15 metų; tam buvo ruošiamai ir tam buvome parengę jaunų inžinierių kadrą. Tokia statyba nesudaro ypatingų techninių sunkumų: galima, kad ją vykdė svetimieji okupantai, neprisileisdami lietuvių inžinierių, išremtų kitur. Vienu atvilgiu rusams lengviau: jie nesivairzdamai varys panemunių gyventojus iš jų sodybų, skandins miestelius ir bažnyčias: jie neturės skaitytis su svetima koncesioninkais, kurie mums visus hidroelektrinių sumanymus trukdė. Nemuno užtvanka gali būti pavojinga karo atveju: ją susprogdinus, bus sunaikintas Kauno miestas!"

PLIEKIA AMERIKOS LIBERALUS

George Meany, JAV darbininkijos vadas, kalbėdamas viešame susirinkime, kuriame dalyvavo visų žemųjų laisvųjų kraštų darbininkų unijų vadovai, aštriai kritikavo neutraliuosius ir JAV liberalus. Pirmieji, pasak jo, yra komunizmo sąjungininkai, kaip rodo Indijos Nehru ir Jugoslavijos Tito pavyzdys; antrieji savo neryžtinga laikysena padeda plisti komunizmui. Esą JAV ir kitur daugelio tikima, kad komunizmas esą pažangi sistema, kraštutinis liberalizmas laikada daras klaidų. Anot Meany, dabartinis komunizmas atstovauja tamsiausia reakcija. Tai nežmoniška sistema, kurioje išliko blogiausi vergijos, žiaurumo, feodalizmo ir išnaudojimo bruožai, pasireiškę pirmąjįje kapitalistinės pramonės revoliucijoje. G. Meany ir P. Reuther — abu darbininkijos atstovai — buvo įteikti socialinio teisingumo pažymėjimai už tos srities nuopelnus.

SAUGOS MAŽUMŲ TEISĖS

Jungt. Tautų socialinių, humanitarinių ir kultūrinių reikalų komitetas priėmė planą, pateiktą prez. Eisenhowerio, saugoti mažumų, moterų teisėms, kovoti prieš rasinį išskyrimą ir remti laisvės siekimams. JT gen. sekretorius pavadamas steigti specialią patariamąją tarnybą su kvalifikuotu personalu. Jai numatyta šiemis metams \$60.000. Tai tik pradinė suma, didžiąją dalį išlaidų turės padengti kraštai, kurie naudos tos tarnybos paslauga. Manoma, kad JT plinates posėdis šį planą patvirtins, nors priešininkų neturės. Pz. jam priešingį kraštai kaip D. Britanija, Australija, N. Zelandija, Švedija. Jie mano, kad planas nereikalingas ir kad juo vyriausybės nesinaudos.

"Vakary pylimas" naikinamas

Vokiečių — prancūzų pasienis pamažu "numilitarizamas". Tuo pačiu pamažu nyksta garsoji "Siegfriedo linija". Garseji Vakarų bunkeriai dabar paverčiami metalo laužu. Siuo metu sprogdinami įtvirtinimai Rheino pakrantėse. Po sprogdinimų belieka tik dulkių debesys ir griuvėsiai bei metalo krūvos. Taip Rheino krašte tarp Baselio ir Mannheimo dingsta paskutiniai Vakarų pylimo įtvirtinimai.

Dulles verpetuose

(Tėsinys iš praeito nr.)

Achesono siūlymai, nors jo asmuo buvo nemėgiamas. Tegu Korėjos kare amerikiečių žuvo per trejus metus tiek pat kiek automobilijų katastrofose per vienerius, tačiau be jo nebūtų įvykę amerikiečių pabudimas. Kosionkina, nei šimtai žurnalistų ir tūkstančiai prieškomunistinių knygų nebūtų sugebėję pabudinti snaudžiančio milžino. Čia nutyliu ką kenčią pietų korėjiečiai gali ir turi pasakyti apie jų krašto nusiaubimą...

Korėjos karas privertė ne vien savo jėgas išbandyti, naujus ginklus patikrinti, bet ir toliau ginkluotis. Senieji ginklai buvo paskirti laužui ar pateko tarptautiniams ginklų pirkliams pasipelninti. Milžinas pabudo. Jis įsitikino, kad reikia rūpintis ne tik savo, bet ir visuotiniu saugumu. Siuo reikalu skyrėsi Acheson ir Dulles nuomonės. Pirmasis galvojo daugiau statistikai, antrasis dinamiškai. Tačiau tikrovė vėl išskirto pokštą, kad buvo įrodyta, kad Dulles dinamiškumas nebuvo ganėtinas, nei turintis poveikio Maskvą sustabdyti.

IMPERIALIZMO SPYRUOKLĖ

George F. Kennan anuomet buvo užsienio politikos planuotoju. Jo leidiniai pasižymėjo nemažu cinizmu ir pritarimu vadinamai didžiurųjų politikai, Pabaltijo ir kitų pavergtų tautų klausimą jis laikė išspręstu.

Dulles containment — rusų sulaikymo politiką kritikavo, manydamas, kad ji nėra ganėtinai verti ir negalinti sulaikyti komunistinio pasaulio imperialistinių užmačių. Tačiau Dulles kritika visai neatitiko jo veiksmams. Jam ėmus vadovauti laisvojo pasaulio užsienio politikai, išryškėjo veržlumo trūkumas, nors jis ryškus abiejose laikotarpuose. Jei rusų sulaikymo politika būtų buvusi užtektina, jie nebūtų išgaleję Kinijoje, o palaipsniui sau prasivėrė duris ir į kitas sritis. Dulles trejų metų vadovavimu įrodė nesugebądumą dabartinėje tikrovėje. Per tai laikotarpį nei viename pasaulio kampa nebuvo išspręsti politiniai klausimai, jei Maskva sąmoningai nepadarė nuolaidų, kaip pvz. Austrijoje.

Tragiškiausia Dulles užsienio politikos žymė ne ta, kad jis toliau tęsė containment politiką, ne tai, kad nepavyko ją suveikinti, kai Kennan vis tarėsi su laikysias rusus ištisais dešimtmečiais, bus prieštaravime ne tik skelbiamais pradam, bet ir pačiai tikrovės eigai.

Jei Kennan būtų turėjęs tiek smegenų, kiek norima priskirti, jei jis būtų buvęs nuoseklus net ir grynai amerikietiškoje politikoje, jei savąjį cinizmą būtų apvaldęs kalbėdamas apie tautų apsisprendimą, jis nebūtų turėjęs progos priminti ilgametį komunistinės Rusijos veržlos su laikymą. Tuo atveju, jo sukurta teorija būtų galėjęs skelbti ne Foreign Affairs leidinyje, bet studentų seminare. Kai planuotojai prašaua — neverta stebėtis. Tačiau reikia nustebti Dulles nesugebėjimu suprasti komunizmo doktrinos, istorijos, taktikos ir strategijos. Dulles teisingas ir strategijos. Dulles teisingas ir strategijos. Dulles teisingas ir strategijos.

ZODŽIAI IR VEIKSMAI

Jau pakartotinai įrodyta, kad tarptautinėje politikoje nepaprastai daug šveria vadovaujančių valstybių principinis nusistatymas ir vadovaujantieji asmenys. Pastarųjų tvirtumas praduose ir pastovus tęsėjimas veiksmuose sudaro pasitikejimą.

GEDIMINAS GALVA.

krašte ir užsienyje.

Reikia apgaileti, kad JAV nebuvo nuosaikos tarptautinėje politikoje nuo 1919 m., kai Tautų Sąjungos sumanytojas krašto politikierių buvo sukludytas rūpintis savo kūriniu. Anuometinis nelemtas posūkis teturėjo įtakos ilgesniam laikui praslinkus. Nūdienė padėtis visai skirtinga nuo anuometinės. Dabar mažai kam rūpi vienoks ar kitoks posūkis, pvz. JT, bet laisvojo pasaulio ryžtas atlikti laiko primestus uždavinius. Ir kaip tik šiuo metu pasigendama žodžių ir veiksmų sugretinimo. Tai rodo, kad JAV užsienio politikoje neturima tvirtų asmenybių, kurios tesėtų duotus pažadus. Ne kam kitam, bet Dulles pagristai primetamas svyravimas tarp kraštutinumų, nelyg akiai būtų sekama Roosevelto, Churchillio, Stalino politika, kai jų skelbtieji Atlanto nuostatai apie laisvės patapo mirusia raide dar net nepasirašius.

Žmogaus, tautų laisvės, jų apsisprendimo pradas, demokratinio valdymo būdų įgyvendinimas, gerbūvis, nevaržomas tikėjimo išpažinimas nuo tikrovės atšiedinti.

Katastrofiškoji politika ypač ryški per praėjusius trejus metus, kai duoti pažadai staiga pamiršti, nes, mat, taip patogi. 1954 m. Ženevos konferencijoje svarstomas Indokininijos klausimas buvo susietas su pavergtu Pabaltijū. Vėliau prasidėjo atsiari tyta. Vadinamas tylos samokslas vėl atnaujinamas. Genocido reikalas nustelbtas eiliniu politikavimu. Indokininija padaloma, kad davus progos komunistams daryti naują spaudimą.

munistams daryti naują spaudimą. Čia dar nesibaigia Dulles prieštaravimai.

Tragiškiausi įvykiai atžymėti 1955 m. dienyne. 1955. II. 9 padarytas nutarimas remti Formozos gynybą. Tašeno sala buvo nacionalistų kinų apleista. Ne tiesa, kad Dulles primygtinai reikalavęs Kemoj, Matsų salas ginti ir rėmęs Pentagono prezidentinio karo mintį. Tačiau negincijamas įvykis, jog Dulles pakartotinas paskelbimas tuo jau karą pradėti ir žaibo greičiu smogti ištisų buvo didelis nesupratimas, kuris baigęs tragikomišką istrigimū Zenevoje. Galimas dalykas, kad pastarasis mostas "taika" gelbėti sietinas su užkilusiais ir slaptomis organizacijomis. Tačiau žaidimo pasekų Dulles negali atsikratyti ir primesti organizacijoms, kurių būstinė būtų Niujorke ar Vašingtono kalnelių atšlaitėje. Žinoma, negalima neigti, kad JAV politikos prieštaravimas neturėtų įtakos ir prezidentas, kuris nuo pat pradžios ieško populiarumo.

NEAPGALVOTI ŽODŽIAI

Niekas negalėjo tikėtis iš Dulles, seno diplomato, Goa reikalui pareikimo, kuris tepatarnautų komunistams. Mes gerai žinome, kaip ir pats Dulles, kad Goa yra persunkta vakarietiška kultūra, krikščioniška dvasia. Mes žinome, kad kairurie gyventojai nenorėtų įsiriukuoti tarpan Indijos piliečių, tačiau būtų netikslu sakyti, jog šis ir kitos panašios sritys priklauso Portugalijai. Jo pareikšimas dėl Portugalijos kolonijų teisinės padėties Indijoje buvo taktinis veiksmas. Maskvos piligrimams Chruščiovui ir Bulgarijui, kurie tuojau pareiškė, jog Goa priklauso Indijai.

Indijos vaidmuo ypač svarbus, kai Kinija vis labiau įsigali Azijos žemyne. Jos taktininkavimas ypač reikalingas vakariečiams, kai Azijoje vis aštriau pradeda siausti Maskvos vadovaujami komunistai.

Numanu, kad Dulles pareikšimas ir jo vėlyvesnis aiškinimas tebuvo vandeniu, kuris sukė komunistų malūną. Indai jau anksčiau nedraugingai pasireiškė prieš vakariečius buvo tiesiog sujudinti. Ministeris pirmininkas Javaharl Nehru nesiskubino purkštai dėl Dulles ir Cunha, Portugalijos užsienio reikalų ministerio sutartino pasisakymo, nes laukė formalus įsitikinimo, o vėliau sakėsi darysias žygių, kurių pasėkos žymiai toliau sieksiančios, kaip šandien galima numatyti. Šis grasinimas gali būti siejamas ne tik su Goa ir kitų sričių susigrąžinimu panaudojant jėgą, bet ir didesne įtampa tarp Indijos ir vakariečių, kurių mostas, Bulgano žodžiais, sudaro gedą kultūringam pasauliui! (Bus daugiau)

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Lietuvių bendrovė OVERSEAS CARGO CO. atstovaujanti didelę anglų firmą HASKOBA LTD., Londone, siunčia į LIETUVĄ ir kitus kraštus siuntinius su vilnonėmis medžiagomis, maistu, avalyne, vaistais ir kit. 100% garantija — pilnas draudimas. Visus reikalingus mokėsius sumoka siuntėjas, gavėjui mokėti nieko nereikia. Siuntiniai siunčiami iš Londono, Anglijos, tad labai greitas pristatymas.

Prašykite mus siunčiamų į LIETUVĄ gėrybių sąrašo:

OVERSEAS CARGO CO.

4426 Rockwell St., Chicago 32, Ill. Tel.: YArds 7-4337.

Prieš tris šimtus metų.

RADVILOS — BIRŽISKIAI RADVILOS — J. RADVILOS KONFLIKTAS SU JONU KAZIMIERU — KARAS SU MASKVA — MASKVA UŽIMA VILNIŲ — LIETUVA IR ŠVEDIJA — J. RADVILA ŠAUKIASI ŠVEDŲ GLOBOS — KĖDAINIŲ SUTARTYS SU ŠVEDAIS — JONUŠO RADVILOS NEPASISEKIMAI IR MIRTIS — "TVANO" PABAIGA — RADVILŲ ŠEIMA PO "TVANO"

(Tėsinys iš pr. numerio)

RADVILA IŠ LIETUVOS IŠVYKSTA IR JO MIRTIS

Karoliui X G. Lenkijoje iš pradžių labai sekėsi. Slėkta ir kariuomenė kapituliavo, tačiau niekas krašto jo valdžioje neorganizavo. Švedų kariuomenės plėsimai (ji gi turėjo išsilaikyti iš karo grobio) atstūmė visus ir atskirose vietose pasireiškė pasipriešinimo sąjūdžiai, o kai metų pabaigoje iš Silezijos grįžo į Lenkiją Jonas Kazimieras, lokaliniai sukilimai ir kariuomenės atsimetimai nuo Švedų labai pagausėjo. Jau su pirmaisiais sunkumais susidūręs, Karolis X G. pradėjo raginti de la Gardie kuo greičiau baigti tvarkyti Lietuvos reikalus ir skubėti su savo vadovaujama kariuomene į Lenkiją. Dėl to tai, vos pasirašius Kėdainių unijos aktą, de la Gardie išskubėjo pas savo kariuomenę, jau iš anksto pasiūtą į Veliuoną, kur persikėlęs per Nemuną, per Gelgaudis ir Namiestį patraukė paprūse į Palenkę, iš kur nužygiavo į Lenkijos Prūsus, kur buvo Karolis X G. Lietuvoje de la Gardie savo vietoje paliko baroną Skytę, kuris Maskvos neužimtas sritis pradėjo valdyti nesiklausdamas nei sudarytosios tarybos, nei Radvilos. Švedų karininkai važinėjo po kraštą patys rinkdami mokesčius bei duokles. Bajorija dėl to miršo, bet išeities nebuvo.

Unijos aktą pasirašius Radvilą pasijuto apviltas ir bejėgis.

Savo kariuomenei, kurios ir taip jau nebedaug buvo, jis neturi jokių šaltinių. Švedai iš surenkamų mokesčių ir nemano jam ką duoti. Jis priverstas dar dalį savo kariuomenės paleisti, o kitą aprūpinti iš savo kišenės. Prieš de la Gardie išvykstant iš Veliunos, Radvila dar kartą atvyksta kalbėtis su juo dėl teisės pasinaudoti surenkamais mokesčiais. To jis, žinoma, nepasiekia. Neberasdamas sau vietos Žemaičiuose bei artimuosiose pavietuose, kur buvo išskirstytos žiemosi naujai formuojamos Švedų kariuomenės dalys, Radvila patraukia paskui de la Gardie taip pat į Palenkę ir sustoja Tikocine. Čia jis gauna de la Gardie pranešimą, kad karaliaus leidžias jam čia žiemosi ir skiriamą jį šių sričių viršininku. Matyt, tai reiškė Karolio X nenorą jo susilaikyti savo stovykloje, kaip kad susilaikė jo pusbrolis Boguslavo Radvilos.

Boguslavas su Jonušu R. veikė sutartinai ir palaikė nuolatinį ryšį. Kai Jonušas pasitraukė į Kėdainius, Boguslavas su savo asmeniškia kariuomene pasuko į Palenkę, iš kur jam buvo patogiau pavojaus atvejį sprukti pas savo dėdę Prūsų kūrūrą. Radvilos, matyt, nenorėjo rizikuoti abu būdami krūvoj, kad vienam įklampus antras galėtų gelbėti. Kai Jonušas de la Gardie visai apstatė, Boguslavas nusprendė su juo net nesutikti ir, sužinojęs jį atvykstant, nusiskubino į Prūsus pas Karolį X G., kurį atrado Holande. Taip jis ir liko suklodamasios tose srityse. Iš Karolio X G. jis taip pat nieko neįsigo, bet ir pats jokių išipareigojimų nepasirašė.

Jonušas Radvila su būreliu savo kariuomenės atvyko į Tikociną gruodžio antroje pusėje. Atvyko jau sunkus ligonis ir nebekėlė. Paskutinįją 1655 m. dieną Jonušas Radvilą mirė. Mirė be artimųjų, karo stovykloje, jausdamas visišką netikrumą savo politikos planų bei užsimojimų. Mirė pačiame stiprume, teturėdamas vos 43 m., palikęs tik dukterį, kuri su pamote tuo tarpu buvo pas Kuršo kunigaikštį Jelgavoje (Mintaujoje). Pusbrolis Boguslavas buvo Prūsiose. Mirdamas J. Radvila gal būtų jau buvo spėjęs sužinoti, kad prieš dvi dienas atpuolė nuo Švedų karaliaus buvusi Lenkijos kariuomenė, kad Lenkijoje jau buvo prasidėjęs kairur sukilimai ir kad net Tikociną taikosi pulti būsimasis visų jo vietų paveldėtojas P. Sapiega. O gal

sunkiam ligoniui apie tai nebuvo nei sakoma?...

LIETUVA 1655 M.

PABAIGOJE

Apie Žemaičius bei gretimas sritis, kurias užėmė Švedai, kalbėti nebetenka, nes padėti ten jau žinome. Bet dar nesame kalbėję apie kitas sritis.

Kaip jau buvo prisiminta, Maskvos kariuomenė sustojo žiemoti užėmusi Vilnių su Kaunu ir Gardina, o visas Lenkijos pasienis liko laisvas. Ten ir pradėjo organizuoti visiška nauja pajėga, nauja kariuomenė. Ją organizavo Vitebsko vaivada Povilas Sapiega savo asmeniškais lėšomis. Tai buvo palyginus neturtingas ponelis, kuriam betgi buvo pasisekę gauti didelį paveldėjimą. Jam paliko didžiąją dalį savo turty jo krikšto tėvas vicekancleris Kazimieras Sapiega, garsiojo kanclerio ir hetmono Leono Sapiegos vienuotis sūnus. O Leonas Sapiega mokojo turstus kaupiti! Štai dabar tie milžiniški turtai atsidūrė Povilo Sapiegos rankose. Šis visą paveldėtą sibrą perkėlė į pinigus ir už juos pasisamdes kariuomenės pradėjo kovas su Maskva.

Tuo momentu, kai de la Gardie pražygiavo pro Palenkę, Sapiega pasiūto nesaugus dėl nuo Kauno atžygiavusios caro generolo Urusovo armijos, tad ir jis pradėjo lankstyti de la Gardie, bet, kai pavojus praėjo, jis nuo betkokių derybų išsisuko, tik prašė de la Gardie jo reikalu pasikalbėti su karaliumi. De la Gardie buvo bandęs suaukšti ir placios Lietuvos bajorų mases ir išgauti jų pasidavimą savo karaliui, tačiau nesekmingai. Bajorija nesusrinko.

Tuo būdu pietų Lietuvoje de la Gardie nepasiekė nieko. Iš visos Lietuvos Švedams buvo tepasidavę tik Žemaičiai ir kaimyninės sritys, didžioji dalis buvo okupuota caro armijų, kur jokių sprendimų nebuvo daroma. Nei Švedai maskviečių, nei šieji Švedų niekur neužkabinė. Buvo laukiama kas bus toliau. Kai atėjo žinių apie grįžimą Jono Kazimiero ir apie švedų nepasisekimus Lenkijoje, ir Sapiega įatvė drąsienis, ir bajorijoje ėmė stiprėti pasiryžimo noras. Visa tai pagaliau išsiliejo visuotiniu sukilimu.

JONUŠO RADVILOS PALAIDOJIMAS IR JO KAPO KLAUSIMAS

Kai Jonušas Radvilą mirė Tikocine, kariuomenės jis nedaug teturėjo. Vienintelė stipresnė pajėga tuo metu Lietuvoje buvo jau minėtasis Povilas Sapiega, prie kurio prisijungė net dalis buvusios Radvilos kariuomenės. Jonas Kazimieras buvo suteikęs Sapiegai ir titulą — regimontoriaus, t.y. kariuomenės vadovo. Šitoks titulas būdavo suteikiamas kariuomenės vadui tais momentais, kai nebdavo (Nukelta į 9 psl.)

Calvert PASTABOS

Kanadiečiai sako

"Drop a line"

/tariama drop a lain/

Būdingi europiečių — didelių laišku rašymo mėgėjų — palikuonys, kanadiečiai ir dabar mėgsta rašyti laiškus. Tik dabar jie rašomi daug trumpesni. "Drop a line" — reiškio parasyk labai trumpą laišką.

Calvert

DEGTINĖS VARYKLOS,

Amherstburg, Ontario.

MEDŽIAGOS — VAISTAI — MAISTAS
I VISUS RYTŲ EUROPOS KRASTUS
Muitas ir visi primokėjimai atliekami čia.
Garantuotas pristatymas.

JANIQUE TRADING CO.

CENTRINĖ ISTAIGA:

SKYRIAI:
835 Queen Street W., TORONTO, Telefonas EM. 4-4025.
WINNIPEG, Man., 677 Main St. Telefonas 927695.
HAMILTON, Ont., 652A Barton St. Telefonas LI. 5-0264.
ST. CATHARINES, Ont., 198 King St., Tel. MU. 2-6796.
EDMONTON, Alta., 10649 — 97th St., Tel. NO. 23839.
BUFFALO, N.Y., USA, 1162 Broadway, Tel. FI. 1272.
WINDSOR, Ont. 439 Mercer St., Tel. CL. 6-3866.
CLEVELAND, Ohio, 1029 Fairfield Ave., Tel. CH. 1-5547.
Iš kitose vietose.

NAUJI RADIO PRIIMTUVAI — Tikra šių dienų sensacija!

Naujosios, su natūraliu balsu perdavimu (High Fidelity), vokiečių gamybos radio priimtuvai: KOERTING — SABA — BLAUPUNKT.
Muzikos kabinetai, automatiniai gramfonai, garsumo užrašyti magnetofonai, televizijos aparatai, be to, įvairūs ginteriniai popuočiai bei odos šildiriniai gausiai generuoję atstovavo —

ATLANTIC EXPORT - IMPORT CO.
926 Dundas St. W., Toronto - EM. 4-1633
Sav. K. MOTUSIS.

Radio priimtuvų specialios trumposios bangos jumis garantuoja Europos stočių priėmimą (Vilnius kasdien 6.30—7.00 p.m.). Pas mus atliekami specialistų techniki visokios radio patoismai bei perdirbimai. Lengviausias išismokėjimo sąlygos: įmokėjus tik 10%, likusi suma tgi 24 mėn. Jūsų vartotos aparatos gali būti priimtos kaip įmokėjimo pagrindas.

ATLANTIC EXPORT - IMPORT CO. Centrinė Prekyba ir Biuras:
926 Dundas St. W., Toronto
Tel. EM. 4-1633.

SKYRIAI IR AGENTŪROS:

Toronto — 697 Queen St. W.
Hamilton — 236 James St. N. ir
24½ King St. W.
Kitchener — 343 King St. E.
Waterloo — 96 King St. S.
London — 111½ King St.
Golt, Ont. — 41 Dixon St.
Ottawa — 343 Lisgar St.
Vancouver — 340 Homer St.

Pavergtoje tėvyneje

Lietuvių, kurių pavardės grižusieji vokiečiai ir kitų tautybių buvusieji karo belaisviai ar civiliai internautai yra atsiminę. JARKOVO stovykloje laikomas Vilkaitis.

JELCINO (Magadansko apylinkėje)—Antanaitis, apie 29 m. amž. Petras Buciūnas, apie 37 m. Stasys Didžiūnas, kuris susiraišėdavo su namiškiais ir turėtų būti jau paleistas, du Jankauskai, kokių 30 m. amžiaus Kalinauskas, apie 50 m. Paulauskas, apie 30 m. Petruskas, 1913 m. gimęs Stasys Kazys Prichodskas, Vaitkevičius, 1917 m. gimęs Stasys Vaskys. Turėję apie 50 m. amž. Rimkūnas jau miręs.

INTOJE — jau paleistas buv. brigadininkas Antanas Duobys (ar Duobas), kuris gerai nusimam apie elektros reikalus, Jonušas, nubaustas 10 m. priverčiamųjų darbų turėjęs 48 ha žemės Kaunas, Petruskas, 1924 m. gimęs Jonas Služinskas ir Vilkauskas.

KINGIRE — Jonas Čekauskas, 1939 m. atvykęs Lietuvon iš Amerikos Pranas Jasinskas, bet vėliau sovietų suimtas ir ištremtas, be to, Klinkauskas, Petras Linkevičius, Petras Rutkauskas.

KOLYMOS apylinkėse — kaunietis studentas Kazimieras Aleksandravičius, buv. karininkas Jonas Jurevičius, Maculevičius, Mariolynas, Slavinskas.

POSIOLKY CHOLODNYY — Petro sūnus Alfonsas Antanaitis, Mykolas Kavaliauskas, Albinas — Jonas Perlaivis.

SPASKE (Karagandos apv.) — kokių 50 m. amž. kunigas Mot. Dambrauskas.

MALNEPOLES (Staliningrado rajone) — Leonas Levickis.

SVERDLOVSKE — jau miręs pirmoji stovykloje apie 56 m. Gustavas Ramonaitis.

TAISETE — arti 30 metų turinti Jėnė Baltrušaitė, Jonas Kasilius, kaunietis Alfonsas Kevys, mokytoja Silbajorienė.

VORKUTOJE — už nukirptą partizanų plaukų nubaustas apie 40 m. amž. Antanas Adamonis, 1954 m. dar metais naujai nubaustas už tariamą agitaciją kalinių tarpe apie 30 m. amžiaus Jurgis Ališauskas, apgyvendintas kaip „laisvasis“ Vorkutos apylinkėse Alfonsas Anskaitis, Augulėnas, Bacevičius, pirmą kartą nubaustas 25 m., o vėliau vėl 5 Bakiškis. Menininkas Pranas Bieliūnas, didelis gyvu-

liu draugas, įpratęs katę sugyventi su pele ir prisijaukęs varnėnai, kaip pavojingas „visuomenės tvarkai“, taip pat buvo atvartas į Vorkutą. Be jo, buvo ir du jo broliai, iš kurių vienas seniau simpatizavo raudoniešiams. 1924 m. gimęs Jonas Pranas Baginskas, atlikęs 10 m. bausmę, išvyko į Sverdlovską, pas savo motiną. Braškauskas, buv. teologijos studentas Bušvaks, apie 1913 m. gimęs jėzuitas Českauskas, Petro sūnus Antanas Demeikis, apie 1918 m. gimęs Daktariūnas, 1954 m. amnestuotas, bet negavęs leidimo išvykti dar jaunas vyras Frenkelis, Gaidys, evangelikų kunigas Gavėnas, pirmą kartą nubaustas 25 m., o vėliau dar 5 m. Petras Jankauskas, taip pat antrasis Jankauskas, kuris nubaustas 25 metams, yra lakūnas, o jo žmona gyvena Londone; 10 metų nubaustas vilnietis docentas Petras Jodelis, kurio žmona su 13 metų duktė taip pat nugarstus kažkur į Sibirą. Už pavaldybinį partizanų nubaustas Petras Jonaitis; Jonas Jonikas, 29 šachtojų yra apie 30 m. amž. dėl nepaprastai žiauraus administracijos elgesio išėjęs iš proto Kairys ir kitas Kairys, kuri neatmenama tiksliai vardų. 1954 m. Vorkutos apylinkėje apgyvendintas Kasperavičius, tais pačiais metais ten pat apgyvendintas Vincas Klinauskas, apie 50 m. amž. jau paleistas Juozas Kazlauskas, apie tokio pat amž. apgyvendintas Vorkutos apylinkėje, Antanas Jonas Kutas plytinėje dirbęs gydytojas Lietus, buvęs lakūnas Lukšas, 11 metų nubaustas Juozas Macijauskas, Medys Maciūnas, kurio tėvas yra girininkas, Leningrado kalėjime buvo ir jo brolis Leonas, su kuriuo jis tenai išsiskyrė. Juozas Malinauskas ir antrasis Malinauskas, 10 metų nubaustas iš Marijampolės Stasys Marazas. Stasys Mickus, Vladas Misičevičius, apie 42 m. amž. Antanas Misteikis, 25-28 m. mokyto. Ozkeliūnas, Kun. Marijonas Petkevičius, kurio tėvai taip pat ištremti iš Lietuvos. Feliksas Petruskas, kun. Pranciškus Radžiūnas, Rasibauskas, dar jaunas vyras Jurgis Remingas, apie 50 m. amž. Juozas Ridikas, apie 38 m. amž. Ant. Sakalauskas, o 7 šachtojų dirba kitas Sakalauskas. Gyd. Sinkus apgyvendintas Vorkutos apylinkėje, kai atliko 8 metų bausmę. Jo žmona dantų gydytoja. Stravinskas, Svelnys, Jonas Sapanis, Petras Vincas Sulauskas, Svetelis, Svitra, Truskauskas, kun. Vaičiūnas, Valiukas.

Po karo iš Vak. Vokietijos grįžę sovietų valdomon Lietuvos Vanagas buvo 1952 m. suimtas ir išgabentas į Vorkutą, kur jį pr. metų pradžioje aplankė žmona. Edvardas Valteris, buv. girininkas Želvikas, Žiziūnas. 17 šachtojų dirbęs kun. Viktoras Kazimieras Vunderlichas jau yra miręs.

ZUZUNOJE (prie augšt. Kolyms) — vilnietis pedagogikos studentas Algis Stankevičius, Markūnas, Šiškus, Zukauskas.

Valstybinio centrinio archyvo viršininkas yra H. Deksnis.

Marijonas, sūnus Aleksas, Martynaitis polittechnikos instituto vyr. dėstytojas gruodžio 27 d. Žemės ūkio akad. aktų salėje gynė disertaciją technikos m. kandidato laipsniui įgyti. Tema: „Auchidritinio cemento iš Kir-donių gipso fizinių - mechaninių ir fizinių - cheminių savumų tyrimai“. Ofic. oponentai: prof. dr. M. Kaveckas ir technikos moks-lų kandidatas K. Sasnauskas.

Kanados Lietuvių Bendruomenės Britų Kolumbijos Apylinkės Valdybos Raštinė

ir Valdybos Pirmininkas Advokatas ir Notaras JONAS J. JUSTIS, LL.B.

Suite 22, Tunstall Building, 709 Dunsmuir Street, Vancouver 1, B.C., Canada Telefonas: Pacific 4511.

HAMILTON Ont.

Pranešimas rinkimų reikalui. Pagal KLB Hamiltono apylinkės iki 1955. XII. 31 d. iki termino kandidatų pristatytą nepakankamas skaičius.

Rinkiminė komisija nutarė ir skelbia visuomenės žinią, kad siūlomų kandidatų ir apylinkės valdybą ir kontrolės komisiją pristatymo terminas yra pratęs-tas iki 1956 m. sausio 29 d. ima-mai. Siūlomų kandidatų sąrašai pateikiami ta pat tvarka, kaip anksčiau skelbta Rink. komisijos pirm. St. Daliui, 506 Sherman Ave. So. Tel. FU. 5-8602.

KLB Hamiltono apyl. Rinkiminė komisija.

Apylinkės visuotinis susirinkimas, Lietuvių Namų įsigijimo reikalui šaukiamas šį sekmadienį, sausio 15 d., tuoj po pamaldų pa-rapijos salėje. Prašome visus kuo skaitlingiau šiam susirinkime dalyvauti, ypatingai tuos, kurie yra pirke ar pasisadę pirkti šė-rus. Atsisakius laikinajai valdy-bai susirinkime bus sprendžiama ar ši pradėta darba Liet. Namų įsigijimo reikalui tęsti toliau ar ji visai likviduoti grąžinant žmo-nėms surinktus pinigus.

Bendruom. valdybos suruošta-me Naujų Metų šventinio pobū-vyje svečių atsilankė apie 350. Parduotieji bilietai padengė vis-as susidariusias šokių vakaro iš-laidas, kurių buvo apie \$600 ir dar atliko \$230. Iš loterijos su-rinkta \$219,75, iš kurių atskai-čius 30% koop. „Talkai“, B-nės v-bai liko \$153,82. Taigi, Naujųjų Metų parengimas B-nės išda pa-pildė \$383,82.

Valdyba reiskia nuosirdžią pa-dėką visiems aukojusiems fantus loterijai, kurių buvo, surinkta apie 250, taip pat dėkoja visai at-silankiusiai visuomenei, nes tik nuo Jūsų gausaus dalyvavimo priklausė šio pobūvio pasiseki-mas.

KLB Hamiltono apyl. v-ba.

Kaukių balius. Vasario 11 d. 7 val. vak. Connaught Hotel salė-jė parapijos komitetas ruošia la-bai įdomų ir turiningą kaukių balių. Už geriausias kaukes bus skiriamos premijos: \$25, \$15, \$10. Komitetas prašo paruošti kaukes ir skaitlingai dalyvau-ti. Parapijos komitetas.

Liet. vysk. M. Valančiaus var-dą mokykla sausio 2 d. parapijos salėje surengė vaikams eglutę, kurios metu Kalėdų senelis (St. Juozapavičius) apdovanojo mo-kytojų ir vaikų dovanėlėmis. Kalėdinį vaizdelį „Šventoji naktis“ suvaidino mokiniai. Re-žisavę mokyklos ved. J. Mikšys.

Šiais mokslo metais mokyklo-jė dirba 8 mokytojai: ved. Jonas Mikšys, Ant. Grajauskaitė, St. Slavinskienė, M. Kvedarienė, J. Ryckis, A. Mikalauskas, St. Juo-zapavičius ir kapelionu kun. dr. J. Tadarauškas.

Mokyklos egzistencija rūpina-si tėvų komitetas, kuris šiais mokslo metais yra šios sudėtis: pirm. P. Volungė, nariai — E. Kybartienė, O. Dramantienė, G. Breichmanienė ir C. Choromans-kis.

Kalėdų progą mokytojus pa-gerbė pinigineis dovanomis parapija, B-nės v-ba, „Aukuras“ ir Teisininkų D-ja. TF vietinis skyrius įteikė visiems mokyto-jams po vertingą knygą, viso už \$44,50. Knygose išrašus padarė S. Dramantas.

Mokyklą šiuo metu lanko 117 lietuviukų.

OAKVILLE, Ont.

Bendruomenės solidarumą mo-kestį už 1955 m. užsimokėjo se-kantieji asmenys: V. Zemeckas, M. Ramanauskas, R. Ramanaus-kas, M. Ramanauskienė, A. Liau-kus, A. Ramonas, J. Žiuraitis, Vyt. Simonavičius, Kazys Rim-kus, Juozas Juodviršis, Vl. Ja-kubauskas, M. Skorobogatiene, Vyt. Miškinis, Aug. Frenzeli, Pr. Linkevičius, A. Sargautis, Henr. Sakalauskas ir Kostas So-butas. Tikimasi jog artimoj atei-tį seks ir daugiau užsimokėji-mų. Koresp.

Perkant ar parduodant namus

HAMILTONE

kreipkitės į mūsų atstovą

Zigma Didžbali

1294 KING ST. E., HAMILTON

Telefonas LI. 9-3558

R. TESLIA Real Estate

Šalpos Fondas Kalėdų progą gavo aukų iš 84 tautiečių, viso \$302. Aukotojų tarpe du asmenys buvo ne hamiltoniečiai: A. Kuz-mickis, Paris, Ont. \$5 ir St. V., Pembroke, Ont. \$5.

Ir vėl skaitau būtinu reikalu užakcentuoti pasigėrėjimą ha-miltoniečiais lietuviais: SF ko-miteto nariai šias aukas rinko naudodamiesi telefonu, ir neat-sirado nė vieno lietuvio, kuris būtų atsisakęs aukoti. Gaila tik, kad k-tas pradėjo šį būdą nau-doti prieš pat Kalėdas ir netu-rėjo pakankamai laiko visiems lietuviams paskambinti. Sprendžiant iš gautų aukų, atrodo, bū-tų buvę galima ir tūkstantinę pasiekti.

Alfonsas Juozapavičius gruo-džio pradžioje Defasco plieno fabrike susižeidė. Jis, šokdamas nuo geležinio stalo, paslydo ir sulaužė du šonkaulius.

Sausio pradžioje jis vėl pradė-jo dirbti, gavęs kuriam laikui lengvą darbą.

Šia progą noriu patikslinti, kad „Aukuro“ 5 m. suaktyvųjų premjeroje „Tėvas“ sūnų vaidi-no Alfonsas Juozapavičius, o ne Stasys, kaip kad buvo visur skel-bta. Miela Alfonsą už šią ne-maloniją klaidą atsiprašau.

Naujas lietuviškas auto maši-nų remonto garažas sausio 1 d. atidarytas 430 Concession St., tel. JA. 9-5150. Jo savininkai yra daugeliui vairuotojų pažįstamas Zenonas Bolskis ir neperseniai į Hamiltoną atvykęs Petras Ar-monas.

Reikia pažymėti, kad Z. Bol-skis yra labai geras mašinų taisy-mo specialistas, pasižymis saži-ningu ir augstos kokybės darbu, o taip pat žemesnėmis kainomis.

Šiame garaže galima taip pat apsirūpinti benzinu, tepalais ir kitomis mašinų reikmenimis.

Be to, gi, kitoje gatvės pusėje p. Rauckienė turi puikų plaukų šukavimo saloną (409 Conces-sion St.), tad vienu atvažiavimu

Paieškokimai

Vytautas ir Petras Pundzevi-čiai, studijavę Kaune, taip pat Bronė ir Jadvyga prašomi atsi-liepti arba žinantieji apie juos pranešti: M. Urbonas, P.O. Box 56, Sedgewick, Alta., Canada. Yra žinių iš Lietuvos.

Jonas, Bronė ir Marytė And-riusaičiai, kilę iš Pilviškių, Ieško P. Venckevičius, 94 Douglas St., Sudbury, Ont.

Vincas ir Vytautas Butrimai. Vytautas gimęs 1921 m., Diktariškių km., Šiaulėnų valsč., Šiau-lių apskr. Yra žinių iš Lietuvos. Rašyti: Lūda Astravienė, 264 Bold St., Hamilton, Ont.

Jonas Venclova, sūnus Stasio. Svarbios žinios apie artimus as-menis. Rašyti: Janinai Pilkaus-kienė, 15 Tuckett St., Hamilton, Ont., Canada.

Valdyba.

RIDOUT

DIDŽIAUSIA NUOSAVYBIŲ FIRMA KANADOJE

Pagalbos ar informaciją SAVOJE KALBOJE bet kokios nuo-savybės PARDAVIMO — PIRKIMO — ĮKAINAVIMO ar pasko-los reikalu kreipkitės:

1245 ST. CLAIR W. — TORONTO — Tel. OL. 3516

OSSINGTON - COLLEGE,

\$16,800 prašoma kaina, 7 dideli k. per 2 augštus, gero mūro atskiras na-mos su garažu, karšto vandens ir aly-vos šildymas, mod. virtuvė. /M-297/.

HARBORD - MONTROSE,

\$16,500 įrašoma kaina, atskiras, ge-rų plytų, 8 kambarių namas, 3 virtu-vės, garažas, karšto vandens - alyvos šildymas. /M.-296/.

RUNNYMEDE - ANNETTE,

\$15,500 prašoma kaina, atskiras, 7 kambarių namas 2-juose augštuose, 2 virtuvės, garažas, alyvos šildymas. /M-295/.

HIGH PARK - INDIAN RD.,

\$18,500 pilna kaina, 10 kambarių, atskiras namas, 2 virtuvės, 2 vonios, garažas. /L-862/.

HIGH PARK,

\$4,000 įmokėti, 12 kambarių, 2 vir-tuvės, 2 garažai, apšildomas karštu vandeniu ir alyva.

B. MARIJOŠIUS - OL. 3516

Istaiga veikia iki 10 val. vak.

RIDOUT

REAL ESTATE LIMITED

Kanados didžiausia nuosavybių firma

ROSE HEATING & TINSMITH CO.

Irengia naujas, visų apšildymo rūšių krosnis: vandens, oro ar kombinuotas, kėre-nomas anglimis, alyva ar gezu. Daro pagrindinius krosnių išvalymus (vacuum), nes nevalytos krosnys sugėdina daugiau kuro ir neduoda šilumos. Atnaujina se-nus oil burnerius, krosnis, tvarko ir praveda naujos apšildymo sistemas. Atlieka vi-sus skardos darbus, dēda vamzdžius nuo stogų vandeniu nubėgti. Irengia vėsin-tuvus (fans) restoranams, dirbtuvėms, prausykloms ir virtuvėms.

DIDELIS PASIRINKIMAS. ISSIMOKEJIMO SĄLYGOS. DUODA GARANTIJAS.

543 Sherbourne St., Toronto. WA. 1-9758

SAV. E. J. ZALECKIAI.

KVALIFIKUOTŲ SPECIALISTŲ PATARNAVIMAS

Pilna lengvų automobilių ir sunkvežimių tarnyba

Karoserijos ir sparno remontas, mechaninė tarnyba, fronto suregulavimas.

Perstatymas, motoro nustatymas ir elektrinių įrengimų sutvarkymas, tepimas.

HUDDLESTON MOTORS CO. Ltd.

G. M. Warren, President

2803 DUNDAS ST. W. (prie Keele). TEL. RO. 2-8333

IMPERIAL — CHRYSLER — PLYMOUTH — FARGO

tikriausiai šeima bus vispusiškai patenkinta — vyras sutvarkys mašiną ar apsirūpins kuru, o žmona parvažiuos naują šukuoseną.

Naujų Metų sutikimą Royal Connaught viešbutis Surenag B-nės v-ba. Svečių turėta per 300 ir gavo apie \$300 pelno, įskaitant ir loteriją. Už salę su-mokėta \$400, orkestrui \$150.

Loteriją v-ba ruošė kartu su bankeliu „Talka“, kuriam perda-vė 30% pelno — apie \$70.

Balius praėjo labai pakilioje nuotaikoje ir buvo skaitlingia-us iki šiol buvusiu.

Ar visi žadame atvykti į Žie-mos Balių, įvyksiantį sausio 21 d. Royal Connaught Crystal sa-lėje? Tikriausiai, kad ne, nes gi bus dirbančių ir sergančių, o da-lis šeimų beabejo neturės kas jų mažus pipirus pasaugotų. O vi-s dėlto didžioji mūsų dalis galėtu-mėm jame dalyvauti. Tad šia progą ir noriu atkreipti visų dė-mesį, kad Žiemos balius visada būdavo vienas nuotaikingiausių ir lankytojų turėdavo tikrai daug. Jį rengia TF vietinis sky-rius, kurio veikimui pritaria visi samoningi lietuviai. Baliaus me-tu loteriją ruošia SF k-tas.

Tad kas ir rečiau parengimus lankome, Žiemos balius nepa-praileikime. Prisimintina, kad šie-m „mėsėdais“ labai trumpas — užgavėnės vasario 15 d., ir jo metu vos pora ar trejeta paren-gimų turėsime.

Tikime ir laukiame, kad visi tautiečiai savo atsilankymu pa-rems sunkų TF v-bos darbą.

Sk. St.

WELLAND, Ont.

Šokių vakaras. 1952 m. spalio 22 d. Wellando ir apylinkės mės-keriotojai ir medžiotojai susior-ganizavo į klubą, kurį lapkričio 8 d. p. Bilijūnų ūkyje, pasikvie-tę krikšto tėvais pp. Radvilas, pakrikštijo „Lituanian“ vardu.

Jau trys metai, kaip darniai su-gyvendami mėsakeriotojai ir me-džiotojai žuvažia vietoje kanale ir ežere, šaudo kiškius, lapės ir fazanus miškuose ir laukuose, praveda prizines rungtynes, ruošia šokių vakarus ir gegužines, išsirenka naujas valdybas ir a-piaria einamuosius reikalus, ap-liaistydami malonų susiejimą alumni ar kavute.

Sausio 21 d. naujoji valdyba — pirm. B. Luomanas, sek. A. Skaistienė, kasin. P. Sidlauskas ir nariai V. Pivoriūnas ir A. Pranaitis — ruošia didelį ir įdo-mų šokių vakarą Wellande, slo-vakų salėje, Hagar St.

Klubas „Lituanica“ maloniai prašo Wellando, Port Colborne, St. Catharines, Niagara Falls ir visus kitus Kanados ir JAV lie-tuvius atvykti į ruošiamą vaka-rą. Rengėjai garantuoja, kad nei vienam neteks nuobodžiauti.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Valdyba.

Lietuviai pasaulyje

JA VALSTYBES

BALFAS gruodžio mėn. aukų yra gavęs iš viso \$7,602,67. Tame tarpe iš Kanados \$25,45 — iš hamiltoniečių Spakauskaitės \$10 ir iš Verduno šeštadieninės mokyklos \$15,45.

Vasario 16 gimnazijai per tą patį gruodžio mėn. gauta \$3,789-85, tame tarpe iš Kanados \$43,05 — būrelių Nr. 64 ir 91 įnašas.

Atolydis šaltyje

(Pabaiga)
KOMUNISTINĖ
"TVIRTYBĖ"

Daniel Granin romanas "Besiekiantieji" pralenkė kitų veikalų pasiekimą. Jis laikomas geriausiu pastarojo meto romanu, kuriame inžinierius Andrej Lobanov išpaukioja į santykius su ištękusia moterimi Rita. Aišku, jog tokio reikalo negali pagirti komunistų partija. Tačiau Graninui negali prikišti, kai jis sumaniai privertia Lobanovą pasitraukti nuo gundytojos. Kenčiantis Lobanov taria meilužei: "Aš trokštu tavęs. Visa laiką aš noriu tave turėti. Tačiau nūdienė padėtis negali toliau tęstis. Šis toks šurpulis tavę kambarys. Gi draugai tiesiog nepakenčiami. Ar nematai, kad esi atsidūrusi apgailėtinėje baloje?" Rita gulėdama lovoje kiek apnuoginta krūtine, pakiusi po galva rankas, taria: "Tu — nedėkingasis. Eik čia, ateik, mielasis. Ar jau ką baiminančio manysie užtikai?" Lobanov pažvelgė į atsegiotą palaidnuokę, dailias kojas, bet suradęs vidinės stiprybės galop apėjo Rita.

Jelina Katerli romane "Ilgas kelias" nepavyko net galų sumegzti. Andrej — puikus vyras, geras komunistas, pasižymėjęs vietinio laikraščio redaktorius. Jo mylimoji Liuba ištęka už kito. Negeriau sekasi ir antrajai romano porai, kai Antanina išmyli Ją, pasižymėjusį padužę. Ją atstovauja komunistinė jaunima, kuris mėgsta gerai rengais, kvėpalais pasikrapyti, daug gerti ir mielai šokti amerikietiška fox-trotą, negu lenkišką polką. Tačiau Ją jau tėvas ir Antaninai belieka vedybos.

Nelaimingas Andrej stengiasi pamiršti Liubą ir darbe pasineria. Romanas baigiamas: "Andrej vaikščiodamas gatvėje svarstė, ką jis turi toliau daryti. Pirmiausia turėdavo geriau redaguoti laikraštį "Tribūną", nes pastarieji numeriai, kai jis dirbo išiblaškęs, išėjo tikrai apgailėtini".

Katerli padraikose užtikina mas pamokymas: nors yra vyras ir moteris, o meilė, atseit liga, redaktorius padus svilino, bet jis neprivalo pamiršti komunistinės pareigos.

Kostja Riabcev romane "Be žydinčių vėsnų" grįžta į anuos, 1920 m., kai idėja nustelbė jaunolio troškimus. Dabar, po 35 m., Riabcev atgaivina jaunikaite, kuris anuomet išdriso turėti asmeninį gyvenimą, kaip ir kareikių pastarojo meto veikalų "didvyriai". Anuomet tie "asmeniniai reikalai" — pergyvenimai buvo nustelbti kruvinosios revoliucijos, riedėjusios slavių žemėje. Tokie menki, asmeniniai dalykėliai negalėjo drūmsti "pagalvoti" — kai tūkstankiai beginklių buvo žudomi, o milijonai buvo vėliau pasmerkti badui mirti. Jie neprigretinti visuotinei, kolektyvinei, revoliucinei idėjai, nes vyras, moteris, jų tarpusavio žvalgymasis ir net jų vaikai kažkas buržuazinio, individualistinio, aiškiai priešingo kolektyvizacijai ir anuometinei proletariato diktatūrai. Komunistas buvo užsimojęs panalinti valstybę, bet išugdė valstybinę pabaisą. Siekė užgniauzti šeimą, bet vėl griebėsi ją stiprinti ir kovoti prieš išsiskyrimus. Bandė vaikus laikyti komunistiniuose inkubatoriuose, bet tūkstankių bezprizorniku siautulytė vertė juos palikti prie šeimos. Gal drausminti, gal auklėti, o jau tikrai šnipinėti. Šioje prieštarių maišatyje rusų rašytojas be gilesnio natūralistinės, istorinės mokyklos ar impresionizmo, paleistas plokštumoje tarp Tolstojaus, Arcibašev ir Lenino. Jei šiandieną pasizvalgoma į dekadentiškumą, jei romantizmo vėjelis dvelkteli, visuomet nuosalyje stovi didelis doktrinos ledynas — Leninas, kurio raštuose lengvai gali būti išskaitytas žodelis — gana. Ir taip lengvai gali baigtis komunistinės literatūros romantinės nuoklydos tarp švelniųjų plaukų, spindinčių akių ir muskulių, nes jie tėra tik priemonė "komunizmui statyti". Tačiau visų blogiausia, jog tokios nuoklydos primena jau ne tik "buržuazinio rašytojo" manieras, bet jau net drįstama bent viename taške su juo sutapti. O čia ir prasidės nauja komunisto rašytojo tragedija.

BUNIN IR
DOSTOJEVSKI

Komunistinės Rusijos cenzūra leido vienintelio ruso Nobelio premijos laureato Ivan Bunin kaikiurių raštų paskelbti. Bunin apėjo Rusiją 1918 m., o Prancūziją 1954 m. Cenzūra turėjo ką pasakyti apie politinio emigranto raštus. Pasak jos Bunin tinkamai nesupratęs proletariato revoliucijos reikšmės, o jo raštai nesą verti jo talento. Dar prieš karą ir karo metu įleido Bunin kaikiurius raštus buvo dalimi praverptos durys ir kitiems nekomunistiniams rašytojams. Karo metu pasirodė Dostojevskio ir Leskovo veikalai. Šių metų liepos mėnesį išleido Dostojevskio "Nusikaltimą ir bausmę". Raskolnikov vėl pradės kalbėti ir rusus, nors Ivan Karamazov, atrodo, dar ilgai reiks laukti.

Šiuo metu išleisti alkoholio Pomilovskio, nežymaus antrąs pusės 19 a. rašytojo raštai, kuriuose dažniausia kalbama apie mokymąsi dvasiškose seminaruose, ar net reakcionierių brolių Aksakov veikalai.

Klasikų ir net menkesniųjų rašytojų raštų skelbimu siekiama atgaivinti rusiškas nacionalines gaidas. Imkime Michail Bulgakov romaną, o vėliau padarytą pjesę "Broliai Turbin", išsijus tik ką po revoliucijos. Autorius imasi pavaizduoti du brolius Turbin, kurie 1918 m. buvo baltagvardiečiai. Šiandieną broliai Turbin jau yra "didvyriai", nors jie nebuvo komunistai. Jie apsisprendžia mesti baltagvardiečius ir pereiti pas komunistus vadovaujantis ne komunistiniais samprotavimais, bet siekiant galingos Rusijos. Pjesė nepasirodė scenoje ištisą dešimtmetį. Tik 1954 m. rudenį senesnės gentkartės rašytojo Veniamin Kaverin siūlymu vėl broliai Turbin atsiduria Maskvos teatro scenoje, o žiūrovai galės išgirsti "Bože caria chranii", kuris labai maloniai nutelkė maskviškus 1924 m.

Tuo tarpu Dostojevskij ir Bulgakov yra kraštinių ribos ženklais, nes daugelis pasmerkėjų, pvz., Pilniak, Babel ir eilė kitų dar vis laukia būti išteisintais. Šie pavyzdžiai rodo, kad komunistinėje Rusijoje dar vis tebėra atšiaurus šalčiai ir dabar-

tinis "atolydis" yra tik sovietinių rašytojų sapnas. Jie svajoja, sapnuoja ir kalbas pusbalais aiškeli — "atolydis", bet Rusų komunistų partijos prezidentams netrukus pasuka mašiną, kuri gali užšaldyti laisvesnį kvėpėlį.

LITERATŪROS
ISTORIJA

Komunistinė mokslo akademija ką tik išleido dešimtąjį rusų literatūros istorijos tomą, praškančią 800 psl. Arti pusės literatūros istorijos liečia Lenina ir Gorki, kuris būk nevisada buvęs jo mokytojo Lenino klusnus mokyns. Stalin ir Zdanov labai dažnai minimi. Majakovskij per Stalino malonę įglaukinamas į literatūros istorijos puslapius. Plechanov, nors buvo nukrypes nuo leninizmo, tačiau dėkui Zdanovui vėl tampa nelabai pavojingu.

Pažymėtina, jog komunistai išdrasina net politinį tremtinį Bunin atskirame skirsnyje paminti. Deja, jo visi veikalai pradedant 1918 m. nei žodeliu nepaminimi. Bunin yra paskutinis rusų klasikinės literatūros korifejus. Jis žymiai artesnis vadinamam socialistiniam realizmui, kaip impresionistas Gorki.

Kuriam laikui praslinkus net literatūrinis individualizmas yra pakenčiamas. Praėjusio šimtmečio eilė rašytojų, kurie anuomet kovojo prieš caro priepauidą vėl skaitytojams primenami, nors jie nudažyti visai kitomis spalvomis ir padaromi svarbiausiais kovotojais už "liaudį".

Kai prireikia, jie patampa didžiausiais rusofilais, rusiško patriotizmo skelbėjais, nes patys komunistai junta, kad net Rusijoje jiems vieniems kažkaip neįauku.

Tebūnie ši istorija gerokai iškreipta, daug kas joje neteisinga, bet ji ganėtinai įrodo, kad komunistinis rašytojas yra atsidūręs neįaukiamose rusų klasikų literatūros pavėsyje. Jis būdamas komunistas žnyplėse negalės net pamanyti apie išsilaisvinimą ir tenkinsis svajonėmis rašyti pagal savo sąžinę, išmintį ir talentą. Taip, didysis šaltis dar vis laukia būti išteisintais. Šie pavyzdžiai rodo, kad komunistinėje Rusijoje dar vis tebėra atšiaurus šalčiai ir dabar-

G. Rymanas.

PERONAS IR BAŽNYČIŲ DEGINIMAI

Vladas Veselauškas.

(Pabaiga)

si. Tada farsas išėjo į aikštę. Arba vėl štai suimamas kunigas gatvėje. Jis "viliojės" jaunus berniukus prie ištvirtavimo. Tęto girdėti pačių peronistų komentarų, kurie visai viešai kalbėjo, kad čia jau per daug toli nueita.

Šių metų birželio 11 d., šeštadienį, katalikai išėdami iš katedros per Avenida de Mayo, ejo su religine procesija. Nors ir buvo prašyta, bet valdžia šiai procesijai leidimo nedavė. Peronas sužinojo, kad katalikai ir be leidimo yra pasiryžę įvykdyti procesiją. Valdžia pranešė kardinolui Copello, kad būsią panaudotos policinės priemonės prieš procesiją. Katalikai buvo pasiryžę pasiaukoti už tikybą. Visi procesijos eisenos dalyviai žinojo, kad leidimo nedavė. Visi žinojo kas gali jų laukti, ir nežūrėnt viso to, didžiulę tikinčiųjų minia iš katedros pasijudė per Avenida de Mayo. Dalyviai nėsė užrašus:

Con permiso, o sin permiso, pero procesion se lo hizo. (Nors valdžia ir nesutiko, Bet procesija įvyko).

Praedami daug kur užrašė: Viva Cristo Rey (Tegyvuoja Kristus Karalius). Pakelėje daug kur sutrupėjo gipsiniai Evitos bustai, kuri! Buenos Aires mieste buvo pilna. Pažįstų daug lietuvių moterų, kurios irgi dalyvavo šioje procesijoje. Valdžia vis tik nuo puolimų susilaikė, bet sugalvojo katalikams kitą staigmeną. Rytojaus dieną peronistų spauda skelbė, kad įsiskarsė katalikai sudegino Argentinos vėliavą. Aš asmeniškai esu kalbėjęs su lietuvišomis moterimis, kurios dalyvavo toje procesijoje ir jos tvirtino, kad nematėsius deginant vėliavos. Tuo tarpu laikraščiai dėjo fotografijas Perono, žiurincio į sudegintos vėliavos pelenus. Net ir fanatiški peronistai netikėjo, kad katalikai galėtų deginti Argentinos vėliavą. Vėliau pasirodė, kad Argentinos vėliavą išniekino Perono valdžios vidaus reikalų ministeris Angel Gabriel Borlenghi, kurio tikroji pavardė yra Worlensky, o jo žmonos pavardė Clara Magidovic, kaip žmonės tvirtino, buvusi Vokietijoje karšta komunistų propagandistė. Praktiškai vėliavos sudegimo vykdotojas buvo Borlenghi sekretorius Abraham Krislavin. Yra sunku tikėti, kad šis "žygis" buvo įvykdytas be Perono žinios — Borlenghi savo atsakomybę niekuomet nebūtų išdrįsęs to daryti.

Rytojaus dieną, sekmadienį, peronistai norėjo atsigauti. Generalinės Darbo Konferencijos (CGT) rūmuose buvo nutarta sudeginti katedrą. Vis tik buvo padorių žmonių ir peronistų eilėse. Pranešė kūrėjai. Atvykusios

tuto psichologijos žurnalo "Revista de Psicología" direktorium.

Aleksandras Piešina, muzikas, staiga miręs Montrealyje, gyvendamas N. Lietuvoj buvo mokytoju Ukmergės, Raseinių gimnazijose, kur dėstė matematiką, lotynų k. ir muziką. Jis buvo baigęs Kauno muzikos konservatorijoj bažnytinę muziką ir chorvedybą; vadovavo Ukmergės šaulių ir kitiems chorams ir orkestrams. Tremties metais Vokietijoje dirbo lietuvių gimnazijos Regensburge ir Scheinfelde. Kanadoj vadovavo AV parapijos chorui Montrealy.

Pripažino lietuvių žurnala Niujorko lietuvių didžiųjų brolių Mekais, kurių ryžtingumas ir realumas tapo pripažintu amerikiečių vos tapus jiems Amerikos piliečiais. Jono Meko leidžiamas ir redaguojamas žurnalas "Film Culture" buvo pripažintas lygiu ir priimtas ir "Quarterlies, Inc." organizacija, kuri priklauso tokie pasaulinio garso žurnalai kaip "Foreign Affairs", "Commentary" ir kt. Tai pirmasis žurnalas, kuris Amerikoje nereklamuoja Hollywoodo artistų linijų ar buduaro, bet svarsto estėtinus ir socialinius filmo aspektus. Atrodo, kad Amerikos lietuvių su naujaujų atvaizdavimu dar uoliau versis ir naujojo kontinento mokslo ir kultūros pasauli. Bėda tik, kad senesnės kartos įpėdiniai kultūrininkai daugumoje ignoruoja ar net varžosi savo tautinio palikimo, tuo tarpu tiek "Film Culture" redaktorius, tiek "Almus Gallery" vedėjas drįsta savo "bizniui kenkti" kailio nemainydami. Jie, kaip ir augas Amerikos universitetų diplomantų skaičius naikinis mita, kad Lietuva yra "ir tamsi ir juoda" — kad jie tik mainieriai, kirtikai, daugių daugiausia beisbolininkai ar futbolininkai.

Kun. dr. V. Mankeliūnas dėsto relig. psichologiją T. Jėzuitų un-te Bogotoj ir valstybinio un-to psichologijos institute. Pastaruoju laiku jis paskirtas to insti-

peronistų gaujos vykdyti savo "misijos", susidūrė su didele staigmena: gerai organizuoti katalikų akcijos nariai jau laukė atvykstančių peronistų ir gerai juos apkūlė. Policija su gaisrininkais atsisukubino peronistų gelbėti. Katalikų Akcijos nariai, nebeturėdami kitos išeities, gelbėdamiesi subėgo į kūrį. Į kūrį įėjo ir policijos agentai. Vys kupai Manuel Tato ir Ramon Novoa pareiškė, kad kūrįje policija neturinti teisės areštuoti žmonių. Be to, policija susidūrė su kita staigmena. Į kūrįj subėgusių žmonių tarpe pasirodė esąs ir dr. Casares, Vyriausio Tribunolo narys. Dr. Casares pareiškė, kad matydamas visai neatsakingą policijos elgesį, jis nepasitiks atiduoti šių žmonių ir policijos rankas, o be to, policija be jo įsakymo, neturinti teisės jeiti į kūrįj. Policija vis dėlto "laimejo", areštuodama virš 400 buvusių kūrįje asmenų. Peronistų spauda pradėjo talpinti vyskupą Manuel Tato išjuokiančias karikatūras kaip "aktyvaus riaušių dalyvio".

Dar žmonės neužmiršo šeštadienio bei sekmadienio įvykių, nors darbo dieną, ketvirtadienį, birželio 16 d. Darbo Konferencijos vadovybė, pradėjo vėžti darbininkus į Plaza de Mayo. Visiems išdalijo po guminę policijos lazdelę ir jau ruošėsi eiti mušti "juodojo internacionalo barbarų". Staiga pasirodė trys laimonoj pagęję kariški lėktuvai. Demonstrantai džiūgavo, galvojo, kad šie orlaiviai moraliai laimina jų "žygius". Orlaiviai pradėjo bombarduoti prezidentūros rūmus. Kelios bombos nukrito ir į minia. Kilo panika. Iš jūrų ministerijos virš 300 vyrų, ginkluoti sunkiaisiais kulkosvaidžiais, puolė prezidentūrą. Atrodo, Peronas žinojo iš anksto apie sukilimą, nes prezidentūra tą dieną buvo labai sustiprinta ir puolimą atlaikė. Pasakojama, kad gen. Franklyn Lucero paskutiniu momentu nusprendė ginti Peroną. Mušis tęsėsi apie 6 valandas. Kariuomenės daliniams pradėjus ginti Peroną, jūrininkų jėgos nebuvo stiprios sukilimą laimėti. Iš jūrų ministerijos lango pasirodė balta vėliava. Darbo Konferencijos nariai, ginkluoti guminėmis lazdomis, dabar panoro parodyti savo "vyriškumą". Matydami, kad jūrininkai jau pasiduoda, puolė jūrų ministeriją. Iš ministerijos lango sutratėjo kulkosvaidžiai. Šiuo kartu krito daugiau negu bombardavimo metu. Būdinga, kad iš prezidentūros nebuvo daroma jokių pastangų sulaukyti šias betikslas skerdynes. Tik kai gerai žmonių buvo priguldyta, iš prezidentūros pasigirdo garšakalbis, reikalaujamas, kad žmonės pasitrauktų nuo jūrų ministerijos, nes sukilėliai pasiduoda valdžiai, o ne liaudžiai. Vice admirolas Gargiulo, kuris praktiškai vadovavo sukilusiems jūrininkams, Peronui nepasidavė. Jis savo kabinete nusišovė. Peronas apkaltino, kad šio sukilimo vadas yra jo kabineto jūrų ministeris admirolas Anibal Olivieri. Šis gi pareiškė, kad jis sukilimo metu sirgęs, gulėjęs lovoje ir nieko apie sukilimą nežinojęs, bet kur yra jo vadovaujamų ginkluotųjų pajėgų daliniai su ginklu rankose, ten ir jis esąs, tokiu būdu, j. Olivieri, reikia teisti, lyg kad jis būtų ir dalyvavęs.

Sukilimą numalšinęs, Peronas naktį jau prabilo į tautą. Mušių metu, nekaltėjo nei karto. Peronui baigus kalbėti, Montevideo radijas pranešė, kad peronistų gaujos uždegė katedrą ir dar dešimtį Buenos Aires miestų bažnyčių.

LAISVĖ ir sava vyriausybė

VISŲ KANADIEČIŲ PASIDIDŽIAVIMAS

Kanada yra laisvės kraštas, kuriame laisvi žmonės patys valdosi.

Kanadoje kiekvienas, ar jis čia gimęs, ar atvykęs iš kito krašto, naudojasi šia laisve. Jis gali pasirinkti patinkamą darbą, eiti bažnyčion, kurion nori, skaityti knygas ir laikraščius, kurie jam patinka. Jis gali laisvai pareikšti savo nuomonę, jo asmeninė laisvė yra apsaugota.

Jei esate Kanados pilietis, galite pasi-

reikšti viešam gyvenime. Tuo būdu jūs galite padėti išlaikyti Kanadą laisvų žmonių kraštu, laisvai išrinkti savo atstovus į krašto parlamentą ir savivaldybės organus.

Norėdami platesnių informacijų kaip tapti Kanados piliečiu, kreipkitės į jums artimiausio teismo raštininką (Clerk of the Court) arba rašykite į Canadian Citizenship Branch, Ottawa.

THE DEPARTMENT OF CITIZENSHIP AND IMMIGRATION

OTTAWA CANADA

Hon. J. W. PICKERSGILL
Minister.

LAVAL FORTIER
Deputy Minister.

Margis Vaistinė

408 RONCESVALLES AVE.
(kampas Howard Park Ave.)

Nuomojam vaikų svarstyklės — \$1.00 mėnesiui.
Metamorfoza krepnas šlakams — \$1.35 už 4 uncijas.
Trejos devynerios — \$1.50 dėžutė. RICHTER ARBATA.
PERSIUNCIAM VAISTUS Į LIETUVĄ IR Į VISUS S.S.R.S. KRAŠTUS.

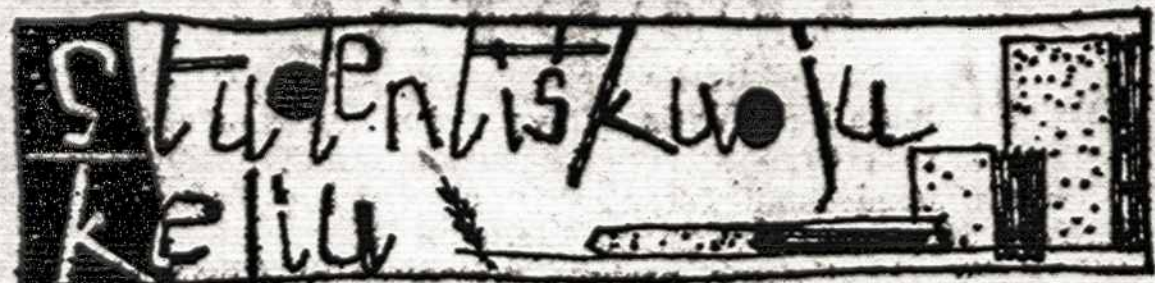
Skubiai paimame receptus iš namų ir pristatome vaistus veltui.
Skubiam pristatymui į namus
Telefonas LL. 1944
Jonas V. Margis, Phm. B.

LATVIŲ GELIŲ KRAUTUVĖ
802 BATHURST ST. (kampas Bloor)
Telefonas KE. 3884

PAS MUS PUIKIAUSIOS GĖLĖS...
* Puikios nuotekoms bei įvairioms kitoms progoms — europietiška ir kanadietinė stiliu.
* Įvairiausių rūšių skintos gėlės bei vazonai su gėlėmis.
* Mes turime gintaro irktinių idėjų dovanoms.
Kalbame taip pat vokiškai ir rusiškai.

LOTUS

Kanados Lietuvių Studentų Centro Valdybai perveda vėdė redakcinis sambūris.
Adresas: 8. Vaškėlis, 23 Oakmount Road, Toronto, Ont. Telefonas RO. 2965.

TOLERANCIJOS SVARBA

Akademinis jaunimas dažnai akcentuoja įtaką naujų formų bei būdų darnesniai sugyvenimui ir stengiasi apsisaugoti nuo fanatizmo, tuščio ambicijų vaikymo, asmeniškumo bei kitų visuomeniniame bei organizaciniame darbe sutinkamų neigiamybių. Tačiau norai ir pastangos tikrovėje dažnai įgauna visai kitokį pobūdį arba lieka neįgyvendinti arba užblokuoti įvairių veiksmų. Galbūt vienas tokių svarbesnių veiksmų yra stoka tolerancijos bei respekto priešingų įsitikinimų asmenims bei organizacijoms. Šis visuomeninio gyvenimo vėžys išbūjojęs vėlyvojo kartoje jau persimetė į jaunėsiąją — studentiją, ir dėl to ji tosta nuo savo deklaruojamų vienybės ir solidarumo principų.

Tolerancija šiame šimtmetyje laisvame pasaulyje yra visų pripažinta ir kaip žodis labai dažnai kartojamas, bet gyvenime ji yra įgavusi tik paviršutinę formą, be gilesnio įkūnimo. Ji daugiau suprantama, kaip laisvos valdžios politinių bei religinių įsitikinimų plotmėje negu tiesių ir tiesos principų gerbimas ir priešingų nuomonių respektavimas bei jų pakantumas. Savokų sumaišymas įvyksta nuolatiniame kovojimo dėl egzistencijos ir geresnio gyvenimo. Žmogus yra įstatytas į tas varžbas tiek asmeniniame, tiek visuomeniniame gyvenime, kuriose neišvengiamai nukrypimų nuo tiesos bei pažeidimo etikos principų. Kiekvienas priešingą veiksmą bei žodis visuomet sukelia reakciją, įvyksta nuosavos nuomonės pasvirimas su priešinga ir po to, žinoma, seka atitinkami poelgiai. Ir šioje vidiniame kovojimo individais daugiau pasikliaujama egoistinėmis jausmais negu garbingos valdžios principu. Norėdama laimėti rinkimus, jis griebiasi demagogijos ir šmeižto, pralaimėjęs širdyje nesioja neapykantą, ieško progos ją išlieti, tematydamas vien tik blogiasias puses.

Politikoje tolerancija dažnai, besidalinant interesų sferomis, virsta aritmetiniu išskaičiavimu formule. Iš čia eina žemiškas žmogaus nenoras atiduoti kas kam priklauso ar pripažinti teises tam, kuris yra priešingas jo interesams. Tolerancija, kaip pamatinukas, paliekamas už durų, o jos vietoj prasideda įvairios manipuliacijos, pridengtos diplomatiškos kaukės.

Disonansas paprastai prasideda iš vienpusiškos kritikos, ypač liečiančios asmeninį žmogaus gyvenimą ir jo įsitikinimus. Kritika yra neišvengiama būtinybė, bet neapdairus privatus gyvenimo palietimas duoda pradžią tolimesniems nesutarimams. Apskritai, žmogus nemėgsta pastabų bei pamokymų, nors to dažnai neparodo viešumoje. Toms pastaboms paliečiamas pati jautriausia individo dalis — „Aš“ ir sukelia baimę sugriauti pagrindus, ant kurių pastatytas visas pastatas, jei pastabas pasirodytų teisingos. Nuo mokėjimo prieti prie asmens ir reagavimo į jo asmeniškumus priklauso ateities sėkmė. Kiekvienas individas turi tendenciją pakrypti į savimylą, tuštybę, prestižą, garbę ir pan., kurių pagrindu yra primityvūs troškimai. Kai viešokiu ar kitokiu keliu duodama arba nors ir netiesiai netaktiškai poelgiais paskatinama plėtoti šioms žemišioms troškimams, tada dragišku būdu, bendradarbiavimui ir viską apjungiančiai tolerancijai nelieka vietos.

Kita didelė kliūtis yra nesveikas konservatizmas, susijęs su fanatišku naujųjų puolimu. Kartais tenka pastebėti asmenis, kurie praleidžia laiką besiknaisiodami ir beieškodami neigiamybių, beįrodinėdami tariamas klaidas ne tiek dėl to, kad jos bū-

ty klaidingos, kiek dėl nepakankamo kitų būdų bei kelių dažniausia į tuos pačius tikslus. Arba kreipiamas dėmesys į tai, kas rašo ar sako, o ne ką rašo ar sako; tik vėliau prasideda spekuliacijos su nuosėdų ir neapykantos pylimu, gero nutylėjimu, smulkmenų bei negerovių keletriopu padidiniu, keista polemika ir tuo pačiu savo menkystės paradavimu. Bet tokie dorovės bei tiesos sargai niekuomet neįsina prieš savo linijos žmonių netoleranciją, neteisybę bei absurda. Stebinti šalis pasigenda, kaip įvairių didžiojo toleranto Vaizganto, kuris ir savo priešininkuose rasdavo deimanių, išdrįsdavo išeiti prieš draugų jūjų netakto ar netolerancijos metu ir neatsisakydavo pagelbėti net pačių kraštininių įsitikinimų asmenims.

Beieškantiems kelių vienybės, vertėtų nepamiršti nesensančios tiesos: **gerbk kito nuomonę, tiek, kiek pats reikalauji pagarbos savajai**. Tolerantas turi tvirtą nusistatymą, bet kritiškai vertina tam nusistatymui pasiekti būdus ir prieš visa tai stovi tiesa. Jis siekia gerovės ne vien jo atstovaujamai grupei, bet visumai, nes kitu atveju jo pastangos bus kiršinimo ir skaldymo priežastis. Priešinga nuomonė bei opozicija yra būtinybė (nors ir nemaloni), norint išvengti klaidų bei priartėti prie tiesos. (Demokratinuose kraštuose opozicijos vadai gauna nedaug mažesnę algą už valdancius partijos vadą, vien tik už akylų sekimą ir kritikavimą valdancijų). Aklinas atsiribojimas, baimė užsikristi kitomis idėjomis arba būti sukritikuotam, nepakankamas kitos pusės pažinimas veda į nesupratimus ir nesantaiką. Įėjimas su nuosirdžia ir objektyvia nuomone, išdrįsimas pripažinti priešingų nuopelnus ne vien tik negeroves, sutinkamas daugumoje su pagarba ir išsijyama net draugų (žinoma, neskaitant kraštutinių jų tipų). Šis kelias yra sunkus ir dažnai nedekingas, bet trumpiausias ir taip visų trokštamas vienybė ir nuosirdumas; kai tolerancija imama palydovu, jis tampa mažiau duobetas ir ne tiek klaidus.

Br. Vaškėlis.

Skautų žiemos stovykla

Studentų suvažiavimai bei stovyklos paprastai vyksta vasaros metu, bet štai jau antri metai ASS broliai ir sesės iš įvairių JAV ir Kanados vietovių: Čikagos, Clevelando, Detroito, Los Angeles, Toronto, Montrealo Kaledų atostogų metu suskrido į žiemos stovyklą Mesick miestuke. Šiais metais Mesick sutraukė per 80 jaunų žiemos sporto entuziastų. Stovyklą suruošė ASS Centro Valdyba, kuriai vadovavo sesė S. Juodvalkytė ir brolis V. Černius.

Stovykloje dienos metu buvo slidinėjama, o vakare visi susirinkdavo prie laužo, kuris visuomet praeidavo pakilioje nuotakėje aidint skautiškomis bei liaudies dainoms. Kiekvieno laužo metu stovyklos laikraštukas „Sumuštinis“, redaguojamas R. Stravinskaitės ir M. Vėžio, apžvelgdavo dienos įvykius neapleisdamas nei vieno „nepaprasto“ atsitikimo. Prie laužo taip pat būdavo skaitomi referatai, kurie sukelia daug gyvų diskusijų. Brolis A. Grigaliūnas vieno laužo metu pasidalino su stovyklautojais savo prisiminimus, parodydamas žymesnius Europos vietovius spalvotais nuotraukais.

N. Metų išvakarėse įvyko iškilmingas laužas su specialia programa. Meninėje dalyje A. Sidzikauskaitė pianinu išpildė Mozarto Rondo alla Turca ir So-

Inžinieriaus profesijai besiruošiant

Dažnai girdime minint inžinieriaus vardą, sutinkame jį gyvenime kaip specialių šakų specialistus, visuomenės bei bendruomenės veikėjus, retkarčiais politikus ir net literatus, meno bei filosofijos kritikus ir tt. Žodžiu, jį yra visur ir visokių. Kas gi yra tikrasis inžinierius ir kokias pareigas uždeda mokslineis laipsnis?

Inžiniją galima būtų apibūdinti kaip mokslų šaką, paremtą matematikos ir fizikos mokslų dėsniais ir siekiančią kuo ekonomiškesnės gamtos medžiagų ir jėgų panaudojimo žmonių gerovei. Žmonės, dirbantys šioje srityje, yra skirstomi į tris grupes: technikus, technologus ir inžinierius.

Technikai yra gerai išlavinti mechanikai, kurie ir neturėdami formalaus mokslineio ar profesinio paruošimo, per įgudimą gali atlikti rankų darbą geriau už kitus net ir inžinierius. Šiais laikais jie yra ypatingai naudingi kaip įvairių mašinų mechanikai, braižytojai, inspektoriai, matininkai ir tt.

Technologai yra pilnai paruošti žmonės teoriniai ir praktiškai siaurojo inžinierijos šakoje. Jie gali gerai atlikti savo srities darbus, planuoti tų darbų pagerinimus. Jie yra lyg tiltai tarp techniko ar patyrusio darbininko ir inžinieriaus, kuris atskirose šakose neturėdamas gilios praktikos, turi tuos darbus sujungti.

Inžinieriaus pareigos skiriasi nuo techniko ir technologo tų, kad jam ne vien tik pavedami atlikti techniški darbai, bet jis ir gali tvarkyti tų darbų pravedimą. Jis yra paruoštas planavimui, vadovavimui ir kontrolavimui darbų, kur be techniško reikmenų dar yra įvelti ir žmonės, atsivėlę ir finansiniai ir socialiniai reikalavimai. Jis gali sujungti mokslo, prekybos, ekonomijos ir socialinių reikalavimus užsibrėžtam tikslui. Inžinierius, atlikdamas darbą, turi jausti atsakomybę prieš savo darbdavį ir visuomenę, panašiai kaip gydytojas yra atsakingas prieš jam patikėtus ligonius. Jis privalo atlikti pavestus darbus lyg tai būtų jo paties reikalas ir perspėti darbdavį dėl susidariusių kliūčių ar pavojų susijusių su jo darbu.

Kad inžinierius galėtų pilnai atlikti savo pareigas ir patenkinti darbdavio ir visuomenės reikalavimus, turi būti tinkamai paruoštas. Čia ateina į pagalbą universitetai bei kitos augstosios technikos mokyklos, kuriose be techniško dalyko bent iš dalies yra supažindama su abstrakčiais mokslois. Nežinčia specializavimosi tik vienoj siauroj srity. Inžinieriui reikalinga

turėti gilesnį supratimą ir plačiau akiratį, nes prie įgyjamų specialybės prisideda kitos pareigos: piliečio, vadovo ir išsilavinusio žmogaus, kurios taip pat yra labai svarbios inžinieriaus gyvenime.

Universitetas išaugina gerus specialistus, bet ne visapusiškai paruoštą žmogų visuomeniniam gyvenimui. Čia jis paliekamas asmeniniam apsisprendimui: likti siauru specialistu — amatininku ar jungtis į visuomeninį bei kultūrinį gyvenimą. Pasirinkęs pastarąjį, inžinierius turi pasirinkti mažai laiko meno, literatūros, muzikos pažinimui, kultūrinį bei visuomeninių organizacijų veiklą, nes jis tose srityse yra toli atsilikęs nuo reikalavimų universitetui baigusiam žmogui. Susipažindamas su kitomis sritimis (labai retai išmokdamas, ką labai dažnai inžinieriai sumaišo!), dirbdamas su žmonėmis organizacijose įgyja kitų žmonių interesų supratimą, įstengia glaudžiau bendradarbiauti ir darniau dirbti. Šis pažinimas žmonių ir aplinkos, įgytas patyrimas organizacinėje veikloje yra ne kiek nemažesnės vertės kaip įgytosios žinios bestudijuojant.

Dar būtų galima pabrėžti, kad inžinieriai, užkariaudami ir atskleisdami gamtos jėgų paslaptis, veda žmoniją į lengvesnį bei patogesnį gyvenimą. Iki šio dienos dar yra padaryta ir dar daugiau bus padaryta ateityje, bet reikia atsiminti, kad inžinierius nėra viso pasaulio valdytojas. Žmogaus siela nėra mašina, ir jos vien tik su technika negalima patenkinti. Čia reikia, kad pasireikštų daugiau humanistinių mokslų atstovai.

Būsimas inž.

Įvairių specialistų paruošimas

Europos ūkinio bendradarbiavimo organizacija paskelbė anketoje davinčius, liečiančius mokslinio ir augstos kvalifikacijos techninio personalo stoka ir perteklių Europoje, JAV-bėse ir Kanadoje. Iš tų davinčių matyti, jog padėtis šiuo atžvilgiu labai įvairuoja pagal atskirus kraštus.

Belgijos mokslo įstaigose esama atliekamų vietų. Ypač stokojama fizikos, zoologijos ir botanikos šakų specialistų. Tuo tarpu Olandijoje ir Prancūzijoje technikos mokyklos, dėl vietos stokos, neįprima visų į jas patekti norinčių kandidatų.

Norvegijoje, Švedijoje ir Šveicarijoje bendrai pastebimas mokslineio bei techninio personalo trūkumas. Anglijoje trūksta chemikų, fizikų, elektros inžinierių, matematikos ir tikslųjų mokslų dėstytojų. Vokietijoje esama agronomų pertekliaus, nes daug šios kategorijos specialistų sudaro Rytų zonos pabėgėliai, kurie supramonintoje Vak. Vokietijoje negali rasti pakankamai savo specialybėje darbo. Taip pat yra perdaug biologų, geologų, chemikų ir fizikų, nors šių sričių specialistai gali rasti darbo atitinkamos, labai išsi-specializavusiose pramonės šakose. Tuo tarpu Vokietijoje dar trūksta statybos, mechaninės pramonės ir energijos inžinierių.

JAV-bėse yra didelis specialistų poreikis. Labai daug jų atsideda moksliniams tyrimams. Ekspertai pripažįsta, jog iš surinktų duomenų dar sunku padaryti bendresnes išvadas. Tačiau galima lengvai nustatyti, jog mokslineio personalo stoka nūdien priklauso nuo to, jog karo metu jo paruošimas buvo labai sulėtėjęs, o pokario ūkinė veikla pažymėtina išsiplėtė.

Esama stoka nekludų gamybos. Tačiau, kaip pažymi ekspertai, pats faktas, jog mokslineio personalo poreikis gamybos yra pakankamas, neįrodo, kad pati būklė yra patenkinama, nes būtina įjungti jautimą krašto reikalais gali būti mažesni už tikrovę esančius reikalus, atsižvelgiant į pasiekimą mokslo ir gamybos priemonių pažangą.

Šia prasme labai aiškus Prancūzijos atvejis. Stebėtojai sutinka, kad mokslineio bei techninio personalo panaudojimas, šiuo metu išlaiko pusiausvyrą, išskyrus mokymą, kuriais tyrimų įstaigas ir moksline karjerą kariuomenėje. Jei, betgi, gamyba

- APŽVALGA -

— Gruodžio 27 — sausio 2 d. šiaurės Michigane Mesick įvyko ASS II-ji žiemos stovykla, kurioje dalyvavo 7 torentiškiai ir 1 montrealietis.

— Montrealyje gruodžio 16 d. įvyko Liet. Akademinio Sambūrio narių susirinkimas, kuriame dr. H. Nagys skaitė paskaitą apie tremties literatūros negeroves. Paskaita buvo įdomi ir sukelė gyvas diskusijas. Ta pačia proga pasiūsta \$30 M. Biržiškai su švenčių linkėjimais.

— Toronto studentai Naujus Metus sutiko šiaurėsname ratelyje kol. A. Banelio namuos.

— Toronte baigęs meno mokyklą Viktoras Bričkus išvyko gilinti studijų į Paryžių. Be jo ten meną studijuojaa torontiečiai: Elena Gaputyte ir Kęstutis Račkus.

— Inž. Eugenijus Bubelis ir kol. Algimantas Banelis išrinkti į Toronto Bendruomenės Tarybą.

— Niujorkietis Vyt. Banelis dalyvavo paskutiniame VLIKO posėdyje. Tai jauniasias atstovas ir vienintelis iš studentijos tarpo.

— Penktasis „Lituanus“ nr. išėjo dr. A. Sapokos, dr. V. Manelio, P. Nasvyčio, R. Silbajorio ir V. Kavolio straipsnius; pasižymi turiningumu ir skoningumu. Džiugu, kad jis kas kartą tobulėja.

— Gruodžio 30-31 d. Niujorke įvyko rytinėse v-bėse gyvenančių santaričių rengiamos studijų dienos. Po studijų dienų santariečiai kartu su sambūrių „Šviesa“ sutiko N. Metus.

— Montrealyje studentų demonstracijomis, kilusiomis dėl tramvajų ir autobusų kainų pakėlimo, pasinaudojo tamsūs elementas, padarydamas 120.000 dol. nuostolių.

matomai ir nenukenčia dėl mokslineio personalo stokos, tai pusiausvyrą pasiekia tik esamų pareikalavimų atžvilgiu, bet ne tų pareikalavimų, kurie savaime iškilę šažiningiau išnaudojus imonių valdmenį gamybos tyrimų srityje. Nepakankamas mokslineio bei techninio personalo skaičius daugelyje imonių yra atsilikimo priežastis, dėl kurios pramonė neįstengia lenkyniauti. Stebinti nūdien mokslineio personalo paruošimo ritmą, kyla labai rimta abejonė, ar jis pajėgs sekti ir patenkinti staigų techninės pažangos augimą.

J. Vidzgiris (ELI).

MŪSŲ DABARTIES ROMANAS

L. M. INSTITUTO METINĖS. — J. GLIAUDA APIE ROMANĄ.

Lietuvių Mokslo Institutas yra įsteigtas 1954 m. gruodžio mėn. 11 d. Los Angeles mieste, Kalifornijoje. Tai atliko mažas būrelis iš tremties čionai apsigyvenusių lietuvių šviesuolių, kurie pasiryžo savo kukliu darbu puoselėti lietuviškąjį mokslą, kultūrą ir literatūrą.

Sukaktis buvo prisiminta praėjusiu metu atliktus darbus ir paskaita gruodžio 18 d. lietuvių R.K. parapijos salėje Los Angeles. Pranešimą padarė LMI sekretorius Juozas Tinišis, o paskaitą turėjo LM Instituto pirmininkas rašytojas Jurgis Gliuda apie lietuvių tremties raštiją, paimdamas gvildenti tremties romaną.

Per praėjusius metus Institutas turėjo aštuonis paskaitas, kurios lietuvių lietuvių lietuvių klausimus: lietuviškas pavardes, liet. literatūrą tragiškaisiais tautai amžiais, tautos suverenumą ir kt. Buvo pagerbtas Instituto prelegentas a.a. Kazys Barauskas tylos susikaupimu; jis Los Angeles išvarė nemažą kultūrinio darbo vagą ir jo mirtis yra smūgis vietos kolonijai.

Jurgis Gliuda savo paskaitoje apie lietuviškąją tremties romaną palietė bendrus principus, kuriais skirstoma literatūra ir nurodė jos vertinimo kriterijus. Lietuvių tremtyje turi apie 20 rašytojų romanistų, kurių kiekvienas jau davė po vieną ar net daugiau romanų. Tremties literatūra dabartiniu metu esanti tikroji lietuviškosios minties reišikėja, nes rašytia Lietuvoje dabartiniu metu yra paversta, suvaržyta okupanto direktyvomis ir represijomis.

Romano siužetai esą daugiausiai. Mažai dėmesio randas istorinis romanas, nors lietuvių tautos istorija būtų labai dėkinga dirva tokiame romanui augti.

Nesimama rašyti apie tuos laikus, kada dar lietuvių gyveno plačiuose žemių plotuose tarp Dniepro ir Oderio, tarp Baltijos ir Juodųjų jūrų ir garsėjo kilniais ir ryžtingais savo žygiais bei užkariavimais garsiuoju totorių valdovų dvaruose ir žemėse, Bizantijoje ir Romoje, britų salos gventojų tarpe ir drąsiais užsimojimais per Baltijos jūrą į vikingų kraštus. Gaila, kad ši lietuvių tautos praeitis nei istorijoje, nei istorinių romanų nėra tirama ir vaizduojama.

Tiesa, mūsų romanistai prisimena netolimą praeitį, spaudos atgavimo metus, knygnešius

(Švaistas, Gliuda, Abelkis). Atrodo, labiausiai yra suprantamos ir rašytosios artimos lietuviškojo kaimo buities temos. Kai nas čionai dažniausiai yra apraukiama dideliu susizavėjimo šydu (Katiliškis, Andriusis), nors kartais jis parodomas skaitytajui ligi natūralinio nuogumo (Alė Rūta, Dovydenas), arba išpuošiamas lyriškais atsidūsėjimais ir nepaprastu ilgėsiu (Pulgis Andriusis).

Lietuviškoji miescionija, nepriklausomybės laikų buržuazija taip pat randa vietos tremties romane, pvz. Jankus, Ramonas, Baronas, Alantas... Nepamiršta yra ir tremties tema ir naujos buities siužetas, kurie traukia dažną rašytoją: Alantas, Mazalaitė, Kraliauskauskas, Lukosevičius etc... Judinamas ir fantastinis siužetas, pereinantis pasakon (Kauspas), aidis istorija (Jankus).

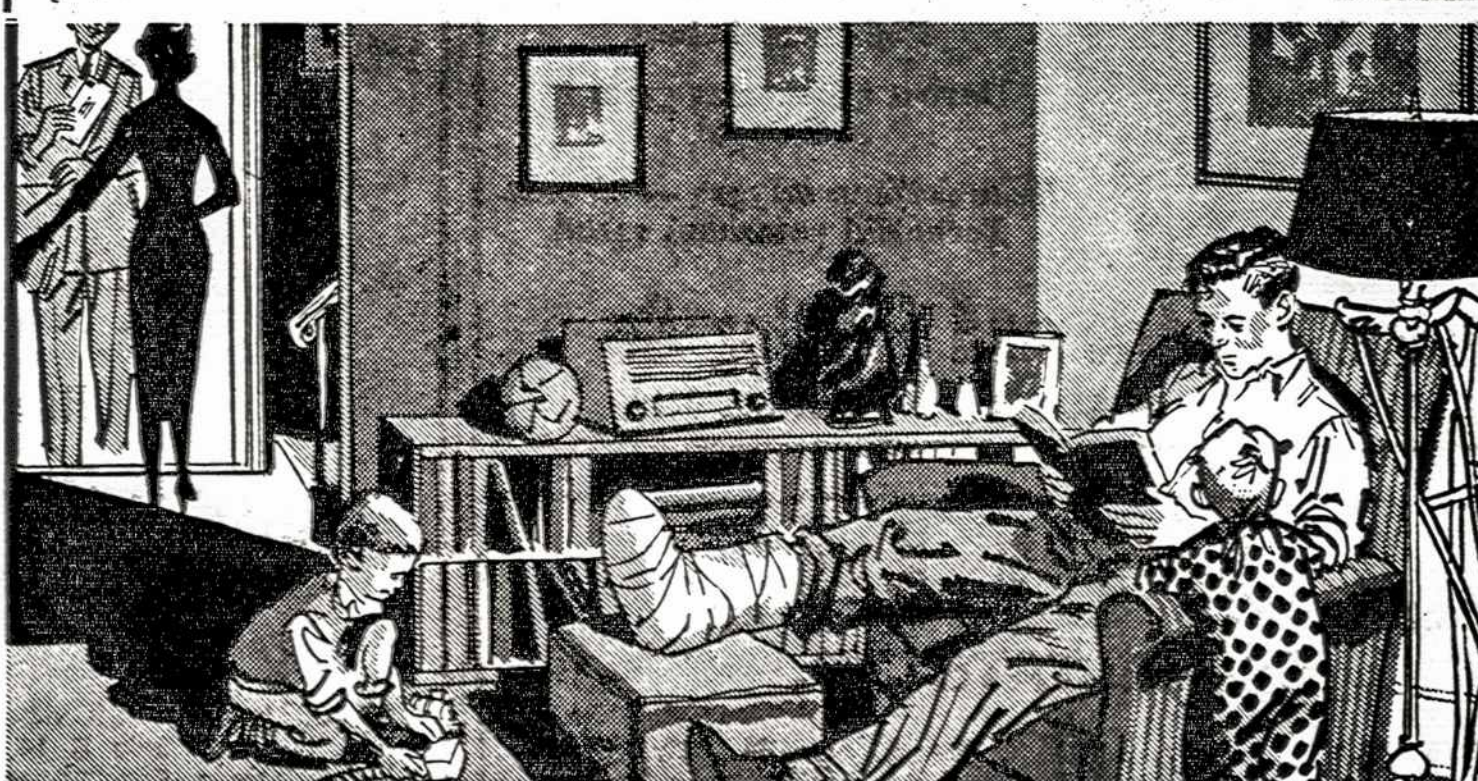
Mūsų dabarties romanas nesivaikė moderniškojo dienos rašinio; jis yra persunktas prarastos laisvės ir ilgėsio; taip pat žymu yra filosofinių ir religinių ieškojimų. Itin yra ryški tremties prasmės tema pas Mazalaitę, Landsbergį, Jankų ir Alantą. Pažymėtina, kad trūksta mesijinių nuotaikų, kuriomis pasireiškė praeitojo amžiaus tremties literatūra lenkų kalba (Mickiewicz, Słowacki). Tremties problema yra daug gilesnė nei amerikoniškoji literatūroje dabartinio metu yra madinga Lost Generation problema, daug kur pasisavinta iš prieškariinių laikų prancūzų literatūros (Jules Romains, Romaine Rolland, Roger Martin de Gard). Amerikoniškoji lost generation yra daugiau lakios fantazijos vagabundo problema, bet ne tremtinio lemtis.

Arivizmas, vaizduojamas satyrinėmis gaidomis, nėra dažnas tremties romane; toji sritis ryškesnė pas Baroną ir Alantą. Lietuviškas romanas turi daugiau idėjų ir artimas šiuo požiūriu laisvajai priešmonistinei rusų literatūrai, nei anglosaksams, kurie skendi reliatyvisme ir skepticizme.

Formos atveju romanas sustoja realistinės mokyklos kryžkeliose. Realizmas čionai eina nuo simbolizmo ligi romantiškai — lyrinio natūralizmo. Pastarojo atstovu galima laikyti Alės Rūtos „Trumpa Diena“. Romane mūsų rašytojai nepamiršta ir sociologinių problemų, supintų indivi-

(Nukelta į 9 psl.)

Gyvenimas Kanadoje

KAIP GALIMA PASINAUDOTI DARBININKŲ PAŠALPA (Workman's Compensation)

Jei darbo metu susižeidėte ir tam tikrą laiką dirbti negalite, klausiate kur gauti pinigų pragyvenimui?

Darbininkų Kompensacijos Aktu esate apsaugoti, jei dirbate prie sekančios rūšies darbų:

• Statyboje, • Kasyklose, • Miškuose, • Žvejyboje • Transporte, • Susisiekime, • Viešuosie darbuose.

Jei darbininkui priklauso kompensacija ir jis susižeidžia, apie tai tuojau privaloma pranešti savo darbdavio įstaigai. Darbininkui suteikiamas nemokamas gydymas ir ligoninė, jei yra reikalus. Gydytojas nustato sužeidimo rūšį.

Pagal gydytojo aktą, Provincinė Darbininkų Kompensacijos Valdyba pradeda darbininkui mokėti kompensaciją nuo vienos iki septynių dienų po susižeidimo. Mokėjimas tęsiasi, kol darbininkas vėl gali pilnai pradėti savo dirbtąjį darbą.

Kompensacija mokama taip pat akte numatytiems darbininkams, kurie sušersta tam tikromis pramonėje gaunamomis ligomis.

KITOS SVARBIOS PAŠALPOS

Mirties atveju dėl nelaimingo atsitikimo apmokama laidotuvių išlaidos, taip pat našlėms ir našlaičiams mokamos pensijos.

SPAUSDINA, NORINT PAGELBėti JUMS PILNAI NAUDOTIS KANADOS GYVENIMU...

BRADING'S
BRADING BREWERIES LIMITED
Ottawa • Windsor • Montreal • Hamilton

PRASYKITE BRADING'S /toriana BREDDING'S/

Išsiskirkite šį skelbimą. Nusineškite pošto įstaigon.

Pastaba: Žodžiai anglų kalboje skirti jūsų pošto viršininkui.

POSTMASTER
Please help bear to get in touch with Settlement Office, Immigration Branch, in nearest city.

Jūsų patogumui ir pinigų taupymui
Nesigalėsime nuspirti ar davę pataisyti

FELIX RADIO, TELEVISION, ELECTRONICS

1328 Dundas St. W. (Prie RUSHOLME RD.)

Čia rasite geriausios kokybės radio, televizijų, įvairių patefonų ir kitų elektroninių reikmenų. Visos prekės pilnai garantuotos, parduodamos fabriko nustatytais kainomis ir geriausiomis išsimokėjimo sąlygomis.

Lietuviams duodama nuolaidos

Prie krautuvės veikia moderniška įrengta dirbtuvė, kurioje taisomi visi radio, televizijų aparatai ir kit. elektroniniai prietaisai. Jūsų patogumui skambinkite

TELEFONU OL. 3356, ATVYKSMĖ Į NAMUS.

Darbas atliekamas kvalifikuotų specialistų, skubiai, sąžiningai ir pigiai. Darbas garantuojamas 90 dienų ar pagal susitarimą. SAV. F. NORVYDAS

ŠILDYMO KONTRAKTORIUS

PARDUODU IR STATAU NAUJAS KROSNIS, OILBURNERIS IR GAZBURNERIS.
Duodu išsimokėjimui iki dviejų metų.

Pravedu gazo linijas, prijungiu plytas, statau radiatorius, vandens apšildymo kroslines ir atlieku kitokius panašius darbus. Pranešk savo naująjį adresą:

999 College St., Toronto. Tel. OL. 6123

ANT. JUOZAPAITIS.

JOINT REALTY LTD.

899 BLOOR ST. W. OL. 6381

Geriausiai pirksite ar parduosite nekilnojamąjį turtą kreipdamiesi į didžiausią visoje Kanadoje lietuvišką įstaigą.

\$5.000 įmokėti, vienos morkičius, 10 kambarių per du augštus, atskiras, mūrinis namas, dvi vonios, vandeniu alyva šildomas, garažas, High Parke. Klauskite R. Žulys.

\$6.000 įmokėti, vienos morkičius, 9 kambarių per du augštus, atskiras, mūrinis namas, privatus įvažiavimas, garažas, vandeniu alyva šildomas, High Parke prie pat Bloor. Klauskite P. Budreika.

\$5.000 įmokėti, vienos morkičius, 9 kambarių per du augštus, atskiras, mūrinis namas, privatus įvažiavimas, garažas, vandeniu alyva šildomas, High Parke prie pat Bloor. Klauskite P. Budreika.

kambarių, atskiras, mūrinis namas, vandeniu alyva šildomas, garažas. Klauskite A. Bludžius.

\$19.500 pilna kaina, 8 kambarių per du augštus, puikus mūrinis atskiras namas, gražioje vietoje, turi garažą. Klausite F. Senkus.

\$14.900 pilna kaina, 9 kambariai per du augštus ir 3 kambariai rūsyje, trys virtuvės, vandeniu alyva šildomas, atskiras mūrinis namas, privatus įvažiavimas, garažas. Klausite V. Plioplys.

\$4.000 įmokėti, vienos morkičius, 8 kambarių mūrinis, labai gerai užlaikytas namas, garažas, patogioje vietoje gyventi ir nuomoti. Klausite A. Paleckis.

\$8.000 įmokėti, vienos morkičius, 8 didelių kambarių mūrinis namas, vandeniu alyva šildomas, gražiojo High Parke vietoje, privatus įvažiavimas, garažas. Klausite S. Juzevičius.

Turime dar daug pasirinkimų namų įvairiose vietose ir įvairių kainų bei stilių, tik kreipkitės ir gausite pilnas informacijas bei patarimus. Klauskite: J. BALTAKYS, B. KRIAUCELIŪNAS, J. KASKELIS, P. KRILAVIČIUS, J. KAMISAITIS IR J. KARPIS.

Visais morkičių sutvarkymo, įmokėjimo padidinimo, draudimo ar kitais nekilnojamojo turto reikalais kreipkitės ir lengvai išspręsite. Skambindami klauskite: J. KARPIS.

Didelė naujiena norintiems pirkti farmas.

Už mažus pinigus gali turėti geras ir gražias farmas, kurios pilnai tinka, kaip ir brangiai kainuojančios, auginimui tabako. Apie tai galvojančieji nepraleiskite progos ir dėl smulkesnių informacijų skambinkite, klausdami: R. ŽULYS arba J. KARPIS.

PRIKLAUSOME TORONTO, ONTARIO, KANADOS IR TARPTAUTINEI REAL ESTATE SĄJUNGOMS.

A. MORKIS

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

1077 BLOOR ST. W. TEL. OL. 8450.

Pirmasis lietuvis Toronto REALTOR, priklausantis Toronto Real Estate Board & National Association of Real Estate Boards.

T O D Ė L :

1. Didžiausias pasirinkimas namų ir būtinų visuose miesto rajonuose su įvairiais įmokėjimais ir įvairiomis kainomis.
2. Pasiūlymų paskolos su 6%.
3. Geriausias sąlygų morkičių sutvarkyti.
4. Įsitikinimui — prieš perkant ar parduodant bet kokią nuosavybę malonėkite paskambinti agentams:

F. JONYNAS, tel. OL. 8459,
V. IVANAUSKAS, tel. OL. 8450,

V. MORKIS, tel. OL. 8459,
J. IVANAUSKAS, tel. OL. 8450.

Lietuvio elektros ir apšildymo kompanija

DEDA NAUJAS APŠILDYMO KROSNIS:

- * Vandens ir oru apšildymo, "Air Conditioning",
- * Paprastas ar "Air Conditioning",
- * Perstato apšildymą iš anglių į alyvą.
- * Taip pat atlieka įvairiausių elektros instaliacijos darbus.

Pigiausios kainos.

Darbas atliekamas gerai ir sąžiningai.

Išsimokėjimo sąlygos — 24 mėn. Techniški patarimai veltui.

Smitas Electric and Heating Co

71 BEATY AVE., TORONTO — Tel. OL. 8719.

J. J. ELLIS

REAL ESTATE LTD.

1072 Bloor St. W. Tel. ME. 2471

Perkant ar parduodant bet kokią nekilnojamoją nuosavybę, paskambinkite į šią lietuviams gerai žinomą firmą. Sukeliami morkičiai bei sudaromos paskolos labai mažu procentu. Turime didelį pasirinkimą namų, būtinų, farmų, sklypų ir tt. visuose Toronto rajonuose.

BROCK - COLLEGE,
\$1.200 įmokėti, 6 labai gerų k., tikro mūro, labai švarus namas, moderni virtuvė, geras rūšys, gražus kiemas.

INDIAN RD. - GRENADIER RD.,
\$3.400 įmokėti, 10 didelių k., square plano, tikro ir gero mūro, visi atskiras namas; vandeniu - alyva šildomas; 2 modernios virtuvės, 2 tualetai, gražus kiemas su įvažiavimu iš gatvės. Geros mokėjimo sąlygos!

ELORA RD. - CLENDENAN,
\$7.000 įmokėti, 7 didelių kamb., per 2 augštus, square plano, visi atskiras, rupestų plytų namas. Šis namas beveik naujas, labai modernus ir gali patenkinti labiausiai išlepusį skonį!

OAKMONT RD. - BLOOR,
\$10.12.000 įmokėti, 17 didelių kamb., centrinio plano, visi atskiras, gero mūro namas; vandens - alyvos šildymas, 6 mod. virtuvės, 4 tualetai, 2 šauryai, labai didelės kiemas su dvigubu mūriniu garažu, vieta dar keliems paražams — privatus įvažiavimas. \$500 mėnesinių pajamų.

ARDAGH AVE. - JANE ST.,
\$7.000 įmokėti, visi atskiras, 7 gražių kamb., kvadratinio plano, rupestų plytų, labai modernus namas, vandens alyvos šildymas, didelė moderni virtuvė, gražus kiemas, garažas. Balansui viena atvira skola.

P. MALIŠAUSKAS
Bus.: ME. 2471, Res.: KE. 7425

HAVELOCK ST.,
\$2.500 įmokėti, 9 kambarių, atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, kietmedžio grindys, vandens alyva šildomas, 3 virtuvės, puikus parkyns, geros išsimokėjimo sąlygos, skubus pardavimas.

INDIAN D.,
\$3.000 įmokėti, 9 didelių kambarių, atskiras mūrinis namas, kvadratinis planas, vandeniu alyva šildomas, 2 virtuvės, 2 vonios, arti susisiekimo.

WINDERMERE AVE.,
\$5.000 įmokėti, 6 kambarių atskiras mūrinis namas, 3-jų aukštų planas, alyvos šildymas, moderni virtuvė, gražus kiemas, garažas, šoninis įvažiavimas, geros išsimokėjimo sąlygos, skubus pardavimas.

CLENDENAN - BLOOR,
\$8.000 įmokėti, 13 kambarių atskiras mūrinis namas, 3-jų aukštų planas, vandeniu alyva šildomas, kietmedžio grindys, modernios virtuvės, mod. vonios, privatus įvažiavimas, pilna kaina \$20.000.

OAKMOUNT RD. - BLOOR,
\$12.000 įmokėti, 11 atskirų butų, viso 43 kambarių, vieno mūro namo, atskiras mūrinis pastatas, vandeniu alyva šildomas, garažas.

P. KERBERIS
Bus.: ME. 2471, Res.: LL. 1584

W. A. LENCKI, B.A., L.L.B.

Teisininkas —

Advokatas — Notaras

100 Adelaide St. W.

Room 107

Telefonas EM. 6-4182

Toronto

DĖMESIO!

Lietuvius Elektros — Radio

Technikas

ANTANAS ČEPONIS

Taisau, patikrinu, prijungiu ar

perstatu:

europietiškus ir vietinius radijo aparatus, patefonus, visų paskirčių automatus. Kintamos ar tiesioginės srovės motorus.

Be to, apimu namus pilnam instaliavimui ar pakeitimui srovės, dujų techniškus patarimus.

Skambinti telef. KE. 1080

44 GYNNY AVE., TORONTO

PERKANT - PARDUODANT NAMĄ AR KITOKIĄ NUOSAVYBĘ

KREIPKITĖS Į LIETUVIŠKĄ BIURĄ

A. MINIO TA

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

1333A Dundas St. W., Toronto

OL. 8443 - OL. 8444

579 College St. (kampas Manning)

OL. 2324, - OL. 2325

Mūsų šios savaitės pasiūlymai:

1. \$7.000 įmokėti, 500 vietų kinas ir 4 butai susideda iš 14 kamb. Labai lengvos išsimokėjimo sąlygos. Pilna kaina tik \$45.000. Vakarų Toronto.

2. \$40.000 pilna kaina. 9 butų mūrinis, atskiras namas. Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Bloor rajone.

3. \$3.500 įmokėti, 200 akrų ūkis su modernišku inventoriu. Yra galimybių auginti tabaką. Pilna kaina \$12.500. Maždaug 70 mylių nuo Toronto.

4. \$5.000 įmokėti, 10 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Kaina \$18.500. Parkdale rajone.

5. \$4.000 įmokėti, 10 kamb. per du augštus. Mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Indian Rd. - Bloor rajone.

6. \$20.000 pilna kaina. 8 kamb. per du augštus. Rusholme Rd. rajone.

7. \$20.500 pilna kaina. 8 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas. Bloor - Runnymede rajone.

8. \$5.000 įmokėti, 6 kamb. mūrinis, atskiras namas, vandeniu - alyva šildomas, garažas, šoninis įvažiavimas. Bloor - Clendenan rajone.

9. \$22.000 pilna kaina. 9 kamb. mūrinis, atskiras namas, garažas. Labai geram stovyje. Indian Rd. - Bloor rajone.

Turime daugelį kitų labai gerų ir įvairių kainomis bei įmokėjimais namų, kurių dėl vietos stokos neįmanoma paskelbti.

V. JUČAS

OL. 8444

R. KUPREVIČIENĖ

OL. 8443

Mann & Martel

REALTORS

1199 BLOOR ST. W., TORONTO. TELEF. OL. 8481

1. Siūlome pačiąsiam namų pasirinkimą visame Toronte.
2. Sudarome labai geromis sąlygomis paskolas iš bankų.

\$13.900 pilna kaina, 6 kambarių atskiras, mūrinis namas, dvi modernios virtuvės, alyva šildomas, dvigubas garažas. Randasi Bloor ir Lansdowne rajone.

\$15.400 pilna kaina, 6 kambarių atskiras, kvadratinio plano namas, modernios alyvos apšildymas, puiki virtuvė, šoninis įvažiavimas, garažas. Randasi Bloor ir Windermere rajone.

\$3.500 įmokėti, 9 kambarių per du augštus, mūrinis namas. Dideli kambariai, vandeniu alyva apšildomas. Dvi virtuvės, privatus įvažiavimas, 3 mūriniai garažai. Randasi Gladstone ir Queen rajone.

\$3.900 įmokėti, atskiras, mūrinis, 8 kambarių duplexas, vandeniu apšildomas, privatus įvažiavimas. Randasi Bloor ir Brock rajone.

Skambinti
Ant. MICIUNAS
Tel. OL. 8481.

DĖMESIO NAMŲ SAVININKAMS!

Skubiai reikalingi Roncesvalles - High Park ir Bloor rajonuose 6-8 kambarių namai. Dauguma mūsų pirkėjų sutinka duoti gerą kainą su augstu įmokėjimu. Prašome skambinti dar šiandien!

Skambinti
K. ZUMAS.
Tel. OL. 8481.

ŠVARA - GYVENIMO PAGRINDAS!!!

Valymas rūbų naujaisiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

City DYE WORKS Limited

Specialybė:
Cheminis valymas įvairių rūšių užuolaidų.

138-46 CLAREMONT STR. — TELEF. EM. 8-4557

30 metų valymo patyrimas

Garantuotas saugojimas. Mokama

atsimant. Garantuojama.

Pasiimame ir pristatome.

Atsiminkite, kad vasariniai rūbai netinkamai laikomi sugenda. Mūsų sandėliuose jūsų vasariniai rūbai bus rūpestingai saugomi. Kai darysite rudeninį apsitvarkymą, valyti viską duokite žinomai firmai:

GERIAU PAS LIETUVI, NEGU SVETIMTAUTI!

Visais auto remonto reikalais mielai pasirengęs padėti

Imperial Auto Collision

Pilnas DUCO ir DELUX

užbaigimas.

PATARIMAI DUODAMI

VELTUI

Mūsų specialybė — auto korpuso (body and fender) darbai

Pakraunamos gazo-alyvos baterijos Sureguliuojami ratai

561 - 567 KEELE ST.

1½ Block South of St. Clair

TORONTO, ONT.

TEL RO. 9-4773

Namų tel. CE. 1-3444

Sav. G. KERAITIS

SPORTAS

Išrinkta nauja LSK Vytis valdyba

Praejusį sekmadienį Toronto Lietuvių Namuose įvykusiame LSK Vytis visuotiniame narių susirinkime išrinkta nauja klubo vadovybė: K. Lukošius pirmininkas, A. Supronas sporto vadovas, O. Kriauciūnaitė sekretorė, A. Kuzmarskis išdinininkas, P. Gvildys parengimų vadovas. Susirinkimas praėjo sklandžiai, draugiško dvasioje ir buvo išdiskutuota daugelis svarbių reikalų. Buvo nustatytos ir gairės tolimesnei veiklai. Nutarta daugiau siekti drausmės ir gero elgesio narių tarpe, daugiau dėmesio į jaunuosius sportininkus, kurti narių rėmėjų būrelį ir tt.

Klubo piniginius reikalus aptariant maloniai staigmena patiekė P. Strazdas, pasižadėdamas padengti 10% klubo metinių išlaidų, kas sudarytų apie \$200. Šią paramą vyčiai labai šiltai priėmė, nuosirdžiai už ją dėkoja ir, matydami tokį pritarimą bei paramą iš visuomenės, yra pasiryžę ne tik atsiiekti užsibrėžtus tikslus, bet siekti dar toliau.

Susirinkimas baigėsi bendra susirinkime dalyvavusių kavute šv. Jono Kr. parapijos salėje, kurios metu pasikeista keliomis mintimis. Po trumpų vaišių, susirinkusieji, padėkoję nepailsintai šeiminiškai p. Zukienai bei jai talkininkavusioms mergaitėms, išsiskirstė pilni gražių planų atečiai.

A. S.

Vyties krepšininkai

ateinančią savaitę pradeda pirmenybes. Šį trečiadienį 8 v. v. žaidžia pirmąsias Toronto REC

lygos pirmenybes prieš St. Vlado komandą. Rungtynės vyks salėje po ukrainiečių bažnyčia, 404 Bathurst St.

Šeštadienį St. Christopher salėje matysime dvi Kanados lietuvių krepšinio pirmenybių rungtynes. Žais LSK Vytis komandos ir Hamiltono Kovas. Rungtynių pradžia 2 val. pp.

Sekmadienį Priskelimo parapijos salėje pirmą kartą Toronte matysime svečius krepšininkus iš Niagara Falls, kurie čia žais KL krepšinio pirmenybių rungtynes su viena iš Vyties komandų. Pradžią 1.30 val. pp.

Sydney pabaltiečių krepšinio turnyre dalyvavo dvi latvių komandos, viena estų ir iš lietuvių Kovas. Rungtynės laimėjo lietuviai, tuo būdu jau antrą kartą tapdami Sydney miesto pabaltiečių krepšinio meisterais.

Australijos vid. svorio bokso čempionas Mikus pralaimėjo rungtynes jaunam australų boksininkui B. McDonaldui, tuo pačiu netekdamas čempiono vardo.

Tarptautinėse fechtavimo varžybose Leningrade, kurios dalyvavo Italija, Prancūzija, Vengrija, Čekoslovakija ir Sov. Sąjunga pirmą vietą laimėjo italas Mangiarotti, o antrąją lietuvius Udras, vilnietis.

— Zeneva. — Dienraštis "Le Courrier" siūlo sovietams įsileisti vieną amerikietį katalikų vyskupą ir leisti jam tvarkyti visų Sov. Sąjungos katalikų reikalus. Tada esą bus pagrindo ir JAV įsileisti arkiv. Boris su panašia misija.

WINNIPEG Man.

Parapijos bazaras - mugė, su dideliu pasisekimu, davęs \$832,47 pelno, įvyko gruodžio 1, 2 ir 3 dd. Visas tris dienas veikė šilto maisto bufetas, kuriame šeiminkavo ir maistą paaukojo:

I-mą vakarą: Zaulonienė, A. Čingienė, J. Kurauskienė ir mais tu prisidėjo Ramanauskienė; II-ą vakarą: El. Janušienė, D. Vidžūnienė, St. Bartininkienė ir maistu prisidėjo Br. Serepienė;

III-čią vakarą: Mar. Janušienė (Jurgio žmona), Ald. Balčiūnienė, Joms talkininkavo M. Janušienė (Mykolo žmona). Tą vakarą svečiai buvo vaišinami žvėriena.

Be to, buvo įvairių lošimų bei su laimėjimais žaidimų. Šokolado ratu lošimą tvarkė B. Bujokienė, B. Sodaitienė ir Z. Dielninkaitienė. Saldainiais lošė St. Adomaitis ir Dabrovskis. Saldymą prižiūrėjo Karaska.

Taip pat veikė turtinga loterija, kuri visus viliojo savo gražiais daiktais: pliusiniais meškiukais, kurių vien M. Grabienė padarė 20, staltiesėmis, tautiniais rūbais apdengtomis lėmėm ir kituo. Prie loterijos dirbo: V. Taliūnas, J. Grabys, L. Dargužaitė, Al. Stonkus, Leonas ir Vytautas Radzevičiai, Saulė ir Alfr. Daubarai, V. Daubaraitė, Kalasauskas ir J. Smaizys.

Šiai loterijai bilietukus pardavinėjo: Šerkšnys, Serapinas, Bukauskas ir Vidžūnas.

Paskutinį vakarą įvyko knygutėmis išplatintos loterijos traukimas, kurį pravedė Eug. Kalasauskas.

Radio aparatą laimėjo Br. Jančiukienė, foto aparatą — St. Bujokas, rankinį laikrodį — C. Pavel, visi iš Winnipeg, rašomojo stalo lempą — B. Brems, Forget, Sask., sieninį laikrodį — V. Satkūnas, McGregor, Man., parkerį ir pieštukų komplektą — J. Wyder, Kenora, Ont., foto albumą — Mar. Janušienė (Mykolo žmona), šokoladą — Šerkšnys, Kazlauskienė, Daubaras, visi iš Winnipeg, ir J. Kardiels, Leduc, Alta., žiebtuvėlį — B. Krišniūnas, Sioux Lookout, Ont., Box camera — B. Višniauskas, Winnipeg.

Sios loterijos daugiausia knygutė — 30 — išplatino Val. Simanavičius. Pasiruošiant bazarui daug dirbo: J. ir B. Sodaičiai, E. Višniauskienė ir M. Bukauskas.

Ateitininkų metinis susirinkimas įvyko lapkričio 27 d. Kurarausko namuose. Išrinkta nauja valdyba: J. Činga, J. Matulionienė ir J. Kurauskienė. Revizijos kom. St. Ramanauskas, Br. Bujokienė ir Val. Rutkauskas.

Parapijos choro metinis susirinkimas — kavutė įvyko gruodžio 11 d. Išrinkta nauja valdyba: J. Činga, J. Matulionienė, E. Janušienė ir V. Radzevičius. Ta pačia proga padaryta choro nuotrauka.

Bendruomenės metinis susirinkimas įvyko gruodžio 18 d. Išrinkta nauja valdyba: L. Radzevičius, Val. Rutkauskas, J. Demereckas, J. Vaitienkūnas ir A. Balčiūnas.

Kalėdų naktį šv. Mišios buvo 12 val. naktį, per kurias gražiai giedojo J. Sodačio vadovaujamas choras. Prie prakartėles klūpėjo baltai apsirengusios, mėlynais apsisustelias mergaitės.

Vakų eglutė įvyko antrą Kalėdų dieną. P. Matulioniu režisuojant suvaidinta "Meškiukas Rudnosiuokas". Vaidinimas buvo gyvas ir žavus spalvingais rūbais. Šokių paruošė V. Gedgaudienė ir Čingienė. Vaidino: Lők — A. Bujokas, Lőkienė — D. Januškaitė, Rudnosiuokas — M. Matulionis, Voveraitė — J. Kurauskaitė, Kiškis — D. Matulionytė, Varną — Al. Januška, mokytoją — Alg. Malinauskas, mokyklą — visa liet. šeštad. mokykla.

Gėlių šokių šoko: M. Bujokaitė, D. Demereckaitė, G. Gustytė, B. Jančiukaitė, V. Sodaitytė, I. Timermanaitė. Grybų šokių šoko: D. Čingaitė, A. Jančiukaitė, M. Kazlauskaitė, I. Rutkauskaitė.

Sokiams pianinu skambino L. Čingaitė ir akordeonu grojo K. Kazlauskas.

Vaidinimo gale gražiai papuoštame vežime, lydimas "šauklio" (Al. Radzevičiaus), atvažiuojo Kalėdų senelis (M.

V. VASIS

REAL ESTATE & BUSINESS BROKER

872 BLOOR ST. W., (prie Ossington), TORONTO. Tel. ME. 4605

Priklauso Toronto, Ontario, Canadian ir International Real Estate Board

BLOOR - DUFFERIN, \$1,500 įmokėti, 5 kambariai, atskiras, šoninis įvažiavimas, 2 garažai.

BLOOR - LANSOWNE, \$2,000 įmokėti, 8 dideli kambariai, mūrinis, didelis kiemas ir 2 garažai.

PARKDALE, 7 labai dideli kambariai, atskiras, vandeniu alyva šildomas, sklypas 69 ir 150, geras parkinys, įmokėti \$7,000.

BLOOR - OSSINGTON, naujas 2-jų butų po 5 kambarius namas, didelis kiemas ir garažai, įmokėti \$5,900.

HIGH PARK, 7 kambariai, gero mūro, alyva šildomas, įmokėti \$3,000.

COLLEGE - RUSHOLME RD., naujus 6-šių atskirų butų pastatas, didelis kiemas ir garažai, geras parkinys.

RUSHOLME RD., 9 labai dideli kambariai, 2-jų augštų, atskiras, ekstra butas rūšyje, vandeniu alyva šildomas, labai didelis kiemas ir 2 garažai, įmokėti \$7,500.

HIGH PARK, 18 butų apartamentas ir garažai, geros pajamos, žemas įmokėjimas.

Didelis pasirinkimas gyvenamųjų namų, biurų, žemės statyboms.

Jūsų patarnavimui. Kreiptis telefonu ME. 4605

V. VASILIAUSKAS

SUAKMENĖJIMO POZOSE

(Atkelta iš 5 psl.)

veik kas savaitę storais gūrkūniais išrašomas.

Kitus į karą raginti, kažin ar padoru nariams tautos, kuri lemiamą valandą nei juozapavčiaus, nei simbolinio ginklo nepakėlė savo politinei nepriklausomybei ginti. Be to, tokiems nariams, kuriems "Vakarų pasaulis paženklinas, jei ne žuvimo, tai bent paimimo žymenis" (G. Galvos žodžiai), o to pasaulio vadai skirti "gyvulių vagonams" (Sibirą) (Pr. Alšeno žodžiai). Nesistebėkite, jei "Darbininko" redaktoriaus, S. Sužiedėlio (kurį Almus vadina "mokslu ir proto vyru") teigia, kad mes baigiame "suakmenėti savo skausmuose ir prisiminimuose" ir "sekame senas tradicijas, nors kartais jos jau nebūna prasmės". Aišku, čia kalbama apie naujuosius atvykėlius, ne apie senus Amerikos lietuvius. Pas šiuos pasitikėjimas Amerika niekada nesuvyravo.

Idomu būtų filosofškai pasverti, kiek tikrovės galima laukti pareiškimuose: "Jei būtų taip ir taip, tai būtų taip ir taip". Pirmas pasaulinis karas, rusų imperija ant nusilpnėjimo nugaros paguldes, davė Lietuvai nepriklausomybę. Antrasis, tą imperiją vėl ant kojų pastatęs, nepriklausomybę atėmė. Ką duotų trečiasis? Vėl nepriklausomybę, ar Lietuvos (ir visos žmonijos) sunykimą? Kas žino?

Paskutinėje iš septynių paskaitų tema "Karas ir žmonija" per Anglijos valstybinį radiją kariškų studijų vedėjas Londono universitete Michael Howard, sprendė: "Visi jaučiame, jei vėl kiltų pasaulinis karas, ir jis būtų kovojamas visais naujaisiais, kaip uoliai ruošiamais ginklais, gali būti, būtų sunaikinta ne vien žmonija, bet visa žemės gyvybė".

PRIEŠ TRIS ŠIMTUS METŲ

(Atkelta iš 2 psl.)

hetmonų. Ir dabar jų nebuvo. Jonas Radvila buvo laikomas išdaviku, o lauko hetmonas Gonsieviskis tebebuvo kalinis. Tik jis buvo kalinamas nebe Radvilos, bet Svedų. Dar Kėdainiuose Radvila Gonsieviskį perdavė de la Gardie, kuris jį nusigabeno į Prūsus. Karolis X G. pavedė jį saugoti Brandenburgo kurfürstui, kuris jį paliko Karaliaučiuje. Tik 1656 m. vasarą Gonsieviskį pavyko pabėgti iš Karaliaučiaus. Jis atvyko prie apgultas tada Varšuvos, kur atgavo dalį savo buvusios kariuomenės ir Jono Kazimiero buvo pasiūstas į Žemaitiją, kurie jau balandžio mėnesį buvo sukilę prieš Svedus ir gynėsi nuo jų puolimų iš Litvonijos.

Vasario mėnesį Sapiega nusprendė išvyti Radvilos igulą iš Tikocino ir savąją ten pastatyti. Tačiau jam nepasisekė. Tikocino gelbėti Karolis X G. prisiuntė savo generolą Douglas ir atskubėjo Boguslavas Radvila, kuriam svarbiausia rūpėjo neatiiduoti į priešų rankas pusbrolio lavoną. Sapiega buvo priverstas pasitraukti. Netrukus po to jis nužygiavo į Lenkiją ir dalyvavo lenkų kovose su Svedais, tuo būdu pelnydamas Jono Kazimiero malonę, o pagaliau ir po Jono Radvilos likusias laisvas vietas — Vilniaus vaivados ir hetmono.

Literatūroje dažnai galima užtikti pasakojant, kad Sapiega puolęs Tikociną Radvilai dar gyvam esant ir bejėgiškai tūžtant. Kaikurie autoriai prileidžia, kad jis net nusižudęs, kad nepatektų į Sapiegos rankas. Iškrypiu, kaip sakytų, jis mirė nukankintas kažkokios ligos Naujų Metų išvakarėse, o Sapiega Tikociną puolė tik vasario mėnesį.

Gaila, kad Pr. A. iš mano išvedžiojimų išveda "siūlymą" iš-eivijoje nieko nebeplanuoti, nieko nebeveikti ir nieko nerasyti". Visai ne! Ne molio Motiejais, ar rusų Obolomovais mums reikia tapti, bet tartum amerikoniškais Edisonais ir Fordais — vyrais su be galo išradinga, praktiška, idealiai sveika ir gyvenimo faktais pagrįsta energija.

Stai, Am. Liet. Taryba paskyrusi \$2,000 "Lietuvos sienoms tirti". Mūsų prosenėliai čia sakytų: "Briedis girioje, o jau iešma drožia". Na, o kad šitaip tais tūkstančiais būtų pasinaudota Maskvos pareikštų norų keistis meno pajėgoms ir Maskvon (aišku, sykiu ir Vilniun bei Kaunui) būtų pasiūta, jei ne Čiurlionies ansamblais, tai Čikagos "Pirmyn" choras, susidedas, rodos, vien iš Amerikoje gimusio jaunimo? Koks kilstelėjimas dvasios pasidarytų mūsų broliuose Lietuvoje! Net ir Maskvos atsisakymas būtų mums pliusas. (Argi tai būtų įmanoma? Red.)

Arba, štai, vieton monumntalių planų apie Pabaltijo valstybių sąjungą ir Vakarų ištizių, kas nors pamokintų kaip parašyti išmintingų ir sumanių laišku į Lietuvą giminiams, jei ištikrųjų, prasiverė platesnės durys. Sumaniniai laiške pasiūstas mūsų gyvenimo faktas plitų po apylinkę ir stiprintų brolių dvasią.

Tai gi, išsirus nepasitikėjimo Vakarais ligą (ištikrųjų tai reiška. nepasitikėjimą savimi) ir praktiško proto kirviu aptašius didingus didelių karų polekius, gal būt, pastebėsime, kad pabuvome apdairesniais demokratiškos kareiviais, negu dabar.

Vyt. Sirvydas.

kada jis galėjo ten tik lavoną berasti.

Kai Sapiega buvo nugintas. Tikocine kurį laiką pasilikio Boguslavas Radvila. Jis dabar pasirūpino pusbrolio lavoną palaidoti. Kur jis buvo palaidotas, tebera paslaptis, gal ir liks paslaptis. Iš Boguslavo Radvilos atsiminimų - užrašų žinome, kad lavoną jis nuvežė į Radvilų dvarą Sietus. Greičiausiai ten jis ir bus buvęs kur nors įmūrytas ar šiaip slapstai palaidotas. Apie palaidojimo vietą dar po 14 metų nežinojo tik Boguslavas ir velionio sesuo Glebavičienė. Jiems mirus greičiausiai niekas tos vietos nebežinojo ir niekas Jono šio lavono iš tos laikino palaidojimo vietos nebepervežė į bendrus Radvilų kapus.

Tiesa, dar ir prieš šį karą Kėdainių kalvinų bažnyčios (jį statė Jonušo R. tėvas Kristupas II) rūsy greta kitų karstų buvo vienas su užrašu būk tai esąs karstas didžiojo hetmono Jonušo Radvilos. Ištikrųjų tai yra nesuipratimas. Kalbamieji karstai buvo padaryti 18 amžiuje. Į juos perdardant palaukus iš senųjų karstų, matyt, buvo rastas vieno karstas su užrašu "Janusius", karstų pakeitimui vadovusieji asmenys, matyt, bus nusprendę, jog tai turi būti taip išgarsėjęs hetmonas, karaliaus ir lenkų apsauktas išdaviku. Ištikrųjų gi tai turėjo būti mūsų kalbamojo Jonušo dėdės, Boguslavo tėvo Jonušo lavonas. Tai rodo ir permąstymas kiaušas. O mūsų Jonušas mirė nenužudytas. Vėlesnių laikų nuomonės būk jo lavoną Tikocine buvęs sunaikintas ar sudegintas Sapiegos puolimo metu, beabjo, kilo tik dėl to, kad apie jo lavoną likimą nebuvo jokių žinių. (Bus daugiau)

.. ĮSPĖJENOS ..

Vertingas išradimas

— Gamybos racionalizacija S. Sajungoj žengia sparčiu žingsniu į priekį, — pasakoja iš "rojaus" sugrįžęs Rumunų kompartijos pareigūnas savo pažistamiems. — Ten, pavyzdžiui, yra dabar sukonstruota mašina, kuri padaro 50 žmonių darbą.

— Tai tikrai didelis laimėjimas! O kiek žmonių reikalinga jai aptarnauti?

— Tikrai 60. Bet mašinos aptarnavimui skiria tikrai ištikimus partiečius. Tad darbininkų ji neatitraukia nuo kasdieninių darbų...

Be skriaudos

— Pone teisėjau, — gina advokatas kaltinamąjį. — Nužudytojo pinigineje nieko nebuvo. Vadinasi, ji nužudęs negalėjo apipiešti ir iš to pasipelnyti. Manųčiau, ponai teisėjai turėtų atsisvelgti į kaltinamojo darbą be skriaudos ir be pelno iškaicavimo, kas šiais laikais taip retai tepasitaiko...

Kaip anksčiau

— Turiu pasakyti, — kalbėjo daktaras, — kad tamstos vyru automobilio sulaužytos abi kijos, bet rankos nepaliesios.

— Tai prisigėres jis vėl tom pačiom rankom mane muš, — guodėsi sužeistą žmogą.

Politinių pabėgėlių teisės

1954 m. pasirašytoji Ženevos Tremtinių Konvencija jau įsigaliojo. Iki 1955 m. spalio 25 d. konvencija jau buvo ratifikuojamos Australija, Austrija, Belgija, Danija, D. Britanija, Ekvadoras, Italija, Izraelis, Liuksemburgas, Monako, Norvegija, Prancūzija, Švedija, Šveicarija ir V. Vokietija.

Konvencijos 33 str. sako: Nė viena susitarantiųjų valstybių jokiu pavidalu netrems ir negrąžins per sieną pabėgėlio ir tokias teritorijas, kuriose dėl jo rasės, religijos, tautybės, socialinės priklausomybės ar politinių įsitikinimų būtų grasoma jo gyvybei ar laisvei.

Pabėgėlis gali būti ištremtas tik tokiais atvejais, kai gyvenamame krašte padarytas ypatingai sunkus nusikaltimas ar kai yra rimto pagrindo pabėgėlio buvimą laikyti pavojingu krašto saugumui. Kiekvieni betgi atveju konvencija (32 str.) numato pabėgėliui išgyvendinti būtinąjį įstatymų procedūrą. Konvencijos dalyvės valstybės yra įsipareigojusios duoti laiko pabėgėliui kito krašto sutikimą apsigyventi.

Konvencija garantuoja, kad dėl grėsmės savo gyvybei ir laisvei nelegaliai perėjęs sieną ir atsidūręs kitame krašte asmuo, pats prisistatęs šio krašto atitinkamoms įstaigoms, negali būti dėl nelegalaus sienos perėjimo baudžiamas. Jo judėjimo laisvė tegali būti suvaržyta, iki jo padėtis naujajame krašte bus sutvarkyta arba iki jis gaus kito krašto leidimą apsigyventi.

Konvencija garantuoja, kad dėl grėsmės savo gyvybei ir laisvei nelegaliai perėjęs sieną ir atsidūręs kitame krašte asmuo, pats prisistatęs šio krašto atitinkamoms įstaigoms, negali būti dėl nelegalaus sienos perėjimo baudžiamas. Jo judėjimo laisvė tegali būti suvaržyta, iki jo padėtis naujajame krašte bus sutvarkyta arba iki jis gaus kito krašto leidimą apsigyventi.

Konvencija (1 str. 2 p.) aptaria, kas laikytinas pabėgėliu: kas "dėl buvusių prieš 1951. 1. 1. įvykių ir dėl pagrįstos persekiojimo baimės dėl savo rasės, religijos, tautybės, socialinės pri-

Progresyvi meilė Sovietijoje
Mėnuo tyliai pakyla virš kolchozų apglėbdamas savo spinduliais ant lauko stovinius traktorius. Griška sėdi ant žemės atsi-rėmęs į savo traktoriaus ratą. Salia jo sėdi kolchozininkė Dunia. Abu tylėdami valgo duoną su raugintu agurku.

Dunia prašneka:
— Kaip čia gražu. Kaip puiku arti naktinėj pamainoj, kai šviečia mėnuo. Taip ir traukia svajoti apie tai, kiek daug mes iš-ariam ir benzino sutaupom.

— Taip, tai tikrai puiku. — atsako Griška. — Tokia puiki naktis skatina viršyti darbo normą bent 60 procentų. Bet jei tu mane pamiltum, aš virščiau 100 procentų.

— Griška, aš tave seniai myliu, — taria Dunia. — Išimylėjau jau tada, kai pirmą kartą pamaciau, kaip tu švelniai ir sumaniai apsieini su savo traktorium. Norėčiau, kad tu lygiai taip elgtumeis su manim.

Abiejų lūpos sustinko...
Bet užėina brigadierius ir paragina eiti dirbti. Kiekvienas sėda ant savo traktoriaus, kurių ratai rieda glaudžiai vienas prie kito.

— Esu išmilyjęs! — sušunka Griška ir viršija darbo normą 100 procentų tą naktį.

Dr. J. URBAITIS

Gydytojas ir Chirurgas

1398 DUNDAS ST. W.

Telef. LO. 9622.

Priima taip pat ausų, nosies ir gerklės ligonius.

Darbo valandos: kasdien 12-3 val. pp. ir 6-9 val. vak.

Lietuvio advokato

įstaiga

Victor D. ALKSNIŠ

ADVOKATAS - NOTARAS

62 RICHMOND ST. WEST

ROOM 503

/kampus Bay & Richmond/

TELEFONAI:

Istaigos: EM. 2-2585. Namų: ST. 8-5088.

"VIENYBĖJE — GALYBĖ!"

TAUPYK

savo kredito koop. "PARAMA". Indėliai apdrausti. Augstos palūkanos. Darbo valandos: antradieniais ir penktadieniais nuo 7 val. vak. iki 9 val. v. Šeštadieniais 2-4 val. pp. Būstinė: Lietuvių Namai, 235 Ossington Ave., Toronto, Ont. Telefonas: KE. 3027.

Valau fotelius

IR ĮVAIRIAUSIUS KILIMUS, taip pat išimū raso la dēms. Sutaissau iširusius galus ir pradegintus kilimus.

SKAMBINTI ME. 4973.

P. KARALIŪNAS.

Lietuvių moterų

KIRPYKLA

Doma Hairstyling

1618 BLOOR ST. W.

(netoli Dundas)

Tel. KE. 2904

Sav. D. KAUNAITE

Savi pas savus!

Auto mašinų mechaniniai darbai, su-lankstymai ir dažymas atliekami kvalifikuotų mechanikų greitai ir sąžiningai.

Dufferin Garage

1423 DUFFERIN ST., KE. 6149.

Sav. V. DUNDYS

DEMESIO!

Lietuvio IGNO ASTRASKO

batų krautuvė

Parduodu įvairius rūšies vaikų, moterų ir vyrų batus — normalaus ir plataus EE—EEE dydžio.

1414 Dundas St. West, Toronto

Tel. KE. 3881

DAŽAI IR SIENOMS

POPIERIS!

Vaskas, šepčiai, terpentinas

Sky's Paint & Wallpaper

891 DUNDAS ST. W.

Toronto, Ont.

Tel. EM. 4-2715

RŪBUS:

vyriskų ir moteriškų, sukneles ir visą kitą pagal jūsų skonį ir naujausią modą siūvo jums

SIUVĖJAI

STASĖ IR V.

BARTUSEVICIAI

66 STAFFORD ST., Toronto.

Telef. EM. 2-2705.

LUBYS

UPHOLSTERING

2 DELAWARE AVE.,

Toronto,

atliekami įvairūs minkštų baldų užsakymai ir pataisymai. Pigi kaina.

Telef. OL. 9830, po 6 val. v.

VICTOR ELECTRIC

CONTRACTING CO.

Visi elektros darbai atliekami greitai ir prieinamomis kainomis.

V. JUŠKEVIČIUS,

Licensed master electrician.

251 LAUDER AVE., LL. 7714

Toronto

Dr. M. Arštikaitytė

Akių ligų specialistė

345 BLOOR ST. W. /prie Huron/

Suite 12.

Telefonai: kabineto WA. 1-3584,

namų WA. 3-5555.

Toronto, Ont.

Dr. Aleksas Valadka

1081 BLOOR ST. W.

(prie Dufferin)

Telefonas ME. 2933.

priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir nuo 6.30-8 val. vak.

Ketvirtadieniais ir šeštadieniais nuo 1-val. pp.—3 val. pp.

Rentgenas pagal susitarimą.

Dr. A. Pacevičius

Gydytojas ir Chirurgas

NAUJAS KABINETAS

280 Roncesvalles Ave.

Telefonas OL. 4778.

Priemimo valandos: 11-1 val. p.p.; vakarais nuo 6-8 val. vak.; trečiadieniais ir šeštadieniais 11-3 val. p.p.

Kitu laiku pagal susitarimą.

Dr. Jonas Yčas

Gydytojas ir chirurgas

1390 DUNDAS ST. W.

(tarp Gladstone ir Rusholme Rd.)

Priima ligonius ir gimdyves nuo 2-4 ir 6.30-8, šeštadieniais 2-4. Kabinetas uždarytas trečiadieniais. Kitu laiku pagal susitarimą.

Telefonas LO. 1794

Toronto

Dr. N. Novošickis

DANTŲ GYDYTOJAS

Boiges universitetą Vokietijoje ir Monadoje

345 BLOOR ST. WEST

(kampus Bloor ir Huron gatvių)

TORONTO

WA. 3-2003

Priemimo valandos: nuo 9-12 ir nuo 2-9 val. vak. (pagal susitarimą).

Rašinė: OLiver 4451

Dr. P. MORKIS

DANTŲ GYDYTOJAS

Vakaraus ir šeštadieniais pagal susitarimą

1082 BLOOR W., TORONTO 4.

(į rytus nuo Dufferin St.)

DANTISTAS

Dr. ELIAS WACHNA

Priemimo val. 10-12, 2-6. Pirmadieniais, ketvirtadieniais priima tarp 7-9.

386 Bathurst St., Toronto

Tel. EM. 4-6515

Seymour Hermant

ADVOKATAS, NOTARAS

ir tt.

Suite 410

394 Bay St., Toronto, Ont.

Telef. EM. 4-9912

arba EM. 4-8532.

JEFFERY, JEFFERY

& FROST

Advokatai, Notarai

371 BAY ST., Toronto

Telef. EM. 6-5255

Prašoma kreiptis į

</

